

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Репортаж

Дякую
за безкоштовну
лижню!

▶ СТОР. 6

Ситуація

«Хто ти такий,
щоб тобі
землю
давати!..»

▶ СТОР. 10

Проблема

«Не пийте,
хлопці, —
Вкраїна
просить...»

▶ СТОР. 12

№ 22 (4772)

ВІВТОРОК, 9 ЛЮТОГО 2010 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

ПОГОДЖУВАЛЬНА РАДА

Сподіваються працювати плідно

Зміни, внесені у закон про вибори Президента 3 лютого, — незаконні, а тому їх слід скасувати. З такою пропозицією виступив учора під час погоджувальної ради представник фракції БЮТ Андрій Кожем'якін. Наступним кроком, на думку депутата, має стати створення комісії, яка зайнялася б розслідуванням обставин, за яких непідготовлений документ без розгляду на комітеті потрапив у сесійну залу.

Зокрема, наголосив Андрій Кожем'якін, слід з'ясувати, хто саме підписав документ. Засідання, яке відбулося у середу, стало фактичним гвалтуванням Верховної Ради, підкреслив він. Адже парламент ще ніколи не розглядав законопроекти із такими грубими порушеннями. Народний обранець також поінформував, що в Східному регіоні на засіданнях чотирьох окружних комісій не допустили представників БЮТ. Мовляв, саме для того, щоб уможливити такі зловживання, і ухвалювалися так терміново згадувані зміни.

▶ СТОР. 2

Країна зробила свій вибір

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Мешканці с. Кантівка Хмельницької області допомагають члену ДВК 196-го виборчого округу Олені Наконечній дістатися до виборців, які подали заявки голосувати вдома.

За попередніми даними Центральної виборчої комісії, на другому турі президентських виборів за результатами опрацювання 98,58 % протоколів за кандидатів на пост Президента України Віктора Януковича проголосували 48,61 % виборців, Юлію Тимошенко — 45,80 %. Не підтримали жодного із кандидатів 4,38 % виборців.

▶ СТОР. 3, 8, 9

Обрали пострадянську стабільність замість європейської непередбачуваності

СВІТ ПРО НАС

Зарубіжна преса уважно стежила за перебігом як передвиборної президентської кампанії в Україні, так і обох

турів голосування. Тому вже вчора вранці закордонні газети вийшли не лише з повідомленнями про попередні результати, а з коментарями та прогнозами.

▶ СТОР. 7

ПОДІЇ

З Македонією підписано угоду про безвізовий режим

Україна і Македонія підписали угоду про безвізовий режим для низки категорій громадян обох країн. Про це повідомляється на сайті Міністерства закордонних справ. У повідомленні вказується, що 6 лютого відбулася зустріч міністра закордонних справ України Петра Порошенка з міністром закордонних справ Македонії Антоніо Мілошоскі у рамках 46-ї Мюнхенської конференції з питань безпеки. Голови міністерств обох країн підписали угоду про умови взаємних поїздок громадян, положення якої передбачають безвізовий режим для низки категорій громадян. Під час зустрічі сторони обговорили коло питань двостороннього співробітництва, зокрема в політичній, торговельно-економічній, військово-технічній та євроінтеграційній сферах.

Стаханов напрошується на транспортний експеримент

Стахановська міськрада звернулася до Кабміну з пропозицією провести на території міста експеримент. Його суть полягає в тому, щоб як компенсацію за проїзд у комунальному транспорті уряд виділив кошти малозабезпеченим і пільговикам (близько 15—20 грн. на людину на місяць). У пропонувану суму входить кілька проїздів комунальним транспортом. Якщо громадянин хоче користуватися послугами трамвайно-тролейбусного управління частіше, повну вартість квитка пропонується виплачувати зі своєї кишені.

Керівники міста звертають увагу: безплатне перевезення громадян у регіоні поки що неможливе, адже необхідні кошти для розвитку ТТУ. Однак міський голова пообіцяв стахановцям, що проїзд коштуватиме не більше 1 грн., а пенсіонерам нададуть 50-відсоткову знижку. Нез'ясовано залишається цінова політика лише стосовно інших категорій пільговиків. Чекають відповіді з Кабміну, повідомляє наш власкор Алла АНТІПОВА.

Стабілізаційні мільйони не дійшли до адресата

Виділені зі Стабілізаційного фонду Кабміну 37 мільйонів гривень одному з флагманів вітчизняного приладобудування — ВАТ «Селмі» так за два місяці і не дійшли до адресата. Тож підприємство, що виготовляло електронні мікроскопи, мас-спектрометри тощо, які експортувалися до 40 країн світу, змушене було подати заявку в Господарський суд про самоліквідацію, — повідомляє офіційний сайт Сумської міської ради. Нині лише заборгованість у заробітній платі на підприємстві сягає 12 мільйонів гривень, повідомляє наш власкор Владислав ЖМУРКОВ.

В Орджонікідзе вибухом зруйновано під'їзд житлового будинку

Завершено пошуково-рятувальні роботи на місці вибуху газу в житловому будинку в місті Орджонікідзе Дніпропетровської області. Бійці МНС урятували 14 осіб, з них із-під завалів дістали шістьох. Одна людина, яку зняли з другого поверху, з 60 відсотками опіків перебуває у тяжкому стані. Всіх потерпілих госпіталізовано.

▶ СТОР. 7

КОРОТКО

■ На Рівненщині у селі Заболоття Володимирецького району знескоджено 76-міліметровий артилерійський снаряд часів Другої світової війни, який напередодні виявили місцеві жителі на кладовищі під час копання могили, інформує наш рівненський кореспондент Олександра ЮРКОВА.

■ Провідники, винуватці вибуху газу у вагоні потяга Чернівці—Київ, позбулися роботи.

■ У китайських молочних продуктах знову знайшли меламін.

■ Відомий актор Дмитро Лаленков потрапив у ДТП.

■ У Болгарії зійшов з рейок поїзд Москва—Софія, у якому є вагон Київ—Софія, ніхто з пасажирів не постраждав.

■ Киянин Андрій Макарчев виграв міжнародні змагання «Російська зима» у стрибках в довжину.

■ Дві людини загинули в результаті ДТП в Харківській області.

За повідомленнями
Укрінформу та наших власних
кореспондентів.

У січні ціни виробників промислової продукції зросли на 1,9 відсотка

Сподіваються працювати плідно

ПОГОДЖУВАЛЬНА РАДА

Андрій Кожем'якін, Ігор Шаров.

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

У відповідь на це Голова Верховної Ради Володимир Литвин повідомив, що всі нововведення уже існують як закон. А відтак відмінити їх можна лише шляхом внесення закону про скасування закону. Водночас він підкреслив, що, незважаючи на порушення під час ухвалення змін до виборчого законодавства, БЮТ усе-таки брав участь у цьому процесі. Щоб подібних колізій не виникало надалі, необхідно остаточно ухвалити Регламент Верховної Ради, наголосив глава парламенту. Адже на певних поступках свого часу так само наполягали й бютівці, коли йшлося про внесення змін до бюджету або про фінансування Євро-2012. Натомість, Андрій Кожем'якін акцентував, що ухвалення Регламенту стане можливим лише після скасування змін, прийнятих у середу.

«НУ—НС» і Блок Литвина особливих зауважень до порядку денного на цей тиждень не висловили. А от комуніст Петро Симоненко серед низки інших документів, які, на думку його соратників по партії, потребують нагального розгляду, назвав законопроекти про мови та проведення референдуму з приводу вступу до НАТО. Представник Президента у Верховній Раді Ігор Попов звернувся із проханням надати особливу увагу проектам законів із пропозиціями глави держави, щоб завершити його діалог із парламентом.

***

Як зазначив під час брифінгу заступник Голови Верховної Ради Микола Томенко, є всі підстави сподіватися, що цього тижня Верховна Рада пра-

Василь Кисельов, Валерій Баранов.

цюватиме плідно. Зокрема, він висловив сподівання, що народним обранцям вдасться розв'язати патову ситуацію, що склалася з виборами на місцях. І зробити так, щоб усі вони відбулися водночас — 30 травня.

Надія СМІЯН.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У НОМЕР

Розмови про розпуск парламенту доведеться відкласти

Третього туру виборів Президента не буде. Таку думку висловив учора Голова Верховної Ради Володимир Литвин. Натомість може розгорнутися тривала судова тяганина. Позовів буде рівно стільки, скільки буде дільниць, які дали результати нижчі за очікувані.

Першочерговим завданням, яке стоїть перед новим главою держави, є розумне формування інститутів влади, сказав Володимир Литвин. А для цього, переконаний він, слід відкинути розлогі розмови про розпуск Верховної Ради. До того ж, на думку глави парламенту, доки не буде відкритих списків, змінити склад Верховної Ради все одно не вдасться. Тож, щоб досягнути якихось результатів, слід передусім шукати порозуміння.

«Для мене головне, щоб працювала Верховна Рада, — заявив Володимир Литвин. — Будь моя воля, я б скасував будь-яке рішення про коаліцію. Але Конституцію скасувати не можна. Ми просто залізобетонно наклали на Україну західні зразки, коли в нас немає політичної культури, не структуровано суспільство й спостерігається шалене протистояння».

Надія СМІЯН.

Налагодити діалог і розуміти спільну відповідальність

Налагодження діалогу в політикумі є передумовою стабілізації ситуації в країні. Таку думку висловив Голова Верховної Ради Володимир Литвин, спілкуючись із журналістами після голосування на виборах Президента України (виборча дільниця № 1, виборчий округ № 219).

Нині, за словами глави парламенту, «політика стала поперек економіки і буде важко забезпечити утримання економічної й соціальної ситуації». «Я свідомий того, що здійснювати реформи, про які говорили під час виборчої кампанії, буде абсолютно неможливо, бо наспаді не проводять реформ, головне — утримати ситуацію», — сказав він. Водночас, на думку керівника парламенту, «переможець виборів — він чи вона — буде заручником своїх обіцянок. Однак багато

залежатиме від того, чи буде налагоджено діалог в Україні і чи буде розуміння спільної відповідальності за людей і країну. В. Литвин висловив переконання, що «реформатором може бути той, хто зможе вжити необхідних заходів для виправлення ситуації».

Відповідаючи на запитання журналістів, чи визнає сторона, яка програє, результати виборів, В. Литвин висловив сподівання, що «все буде нормально», а міжнародні спостерігачі підтвердять свою позицію, задекларовану під час першого туру виборів Президента України. «Адже на виборчих дільницях справді все спокійно і демократично», — підкреслив він і додав: люди вже стомилися від «крику і вереску» і їм потрібен спокій. В. Литвин виключив можливість повторення Майдану, бо, за його словами, «не можна ввійти двічі в ту саму воду».

Також В. Литвин зазначив, що після обрання нового Президента України його позиція як керівника парламенту не зміниться і буде прогнозованою, бо проблеми перед країною залишаються ті самі, незалежно від персон переможця.

***

Президент України Віктор Ющенко разом з дружиною Катериною Ющенко також узяв участь у повторному голосуванні на виборах Президента України. «Україна повинна навчитися проводити чесні, законні вибори. Тому завдання номер один для сьогоднішнього дня — продемонструвати самим собі, що ми можемо демократично передавати владу», — зазначив глава держави.

САМОВРЯДУВАННЯ

Держказначейству дали можливість виправитися

Перший заступник голови Запорізької обласної ради Олександр Клепаков провів селекторну нараду з керівниками органів місцевого самоврядування, податкових інспекцій, відділень Державного казначейства, обласних медичних закладів та депутатами облради. На ній обговорювали стан виконання обласного та місцевих бюджетів на 2009—2010 роки та заходи з подолання кредиторської заборгованості за минулий рік.

Учасники селекторної наради констатували: починаючи з другої половини минулого року, в області почалися серйозні проблеми з проведенням касових операцій місцевих бюджетів. Оплата поданих бюджетним закладам рахунків за виконані для них послуги і роботи здійснювалася із затримкою в десять днів, а в листопаді-грудні всі розрахунки, крім спеціальних виплат, було практично заморожено. І все це відбувалося за наявності коштів на рахунках місцевих бюджетів. Так,

зведений бюджет Запорізької області на 2009 рік було виконано за доходами на 101,8, за видатками — на 97,1 відсотка. Перевищення доходів над видатками становило понад 30,4 мільйона гривень. Залишок бюджетних асигнувань — більш як 147,2 мільйона гривень, хоча на сесіях рад, починаючи з обласної і закінчуючи сільськими, приймалися рішення про розподіл доходних частин бюджетів і було підготовлено розрахунково-платіжні документи на кожного замовника, підрядника та код економічної й функціональної класифікації. У бюджетних організаціях, у бюджетах сільських і селищних рад, міст і в обласному бюджеті залишки неоплачених фінансових зобов'язань становили по загальному фонду 50,9 мільйона гривень, по спеціальному фонду — близько 14,5 мільйона.

Найбільша сума неоплачених фінансових зобов'язань, зареєстрованих в органах Держказначейства, числиться за Запоріжжям (майже 19 мільйонів гривень), обласним бюджетом (14,2 мільйона) та Енергодаром (7,5 мільйона), а загалом по області вона становить понад 65 міль-

йонів гривень. Це — сумарні річні бюджети Токмака й Токмацького району або семи сільських районів — Веселівського, Великобобозерського, Кам'янсько-Дніпровського, Михайлівського, Новомиkolaївського, Розівського та Чернігівського.

На селекторній нараді прийнято резолюції, в яких від уряду вимагається усунути порушення бюджетного законодавства, забезпечити своєчасні розрахунки з постачальниками робіт і послуг, не допускати в подальшому кредиторської заборгованості, а від управління Держказначейства в Запорізькій області — до 4 лютого навести порядок з виконанням місцевих бюджетів. Якщо цього не буде зроблено, обласна рада проведе позачергову сесію, на якій дасть відповідну оцінку діям Кабінету Міністрів та Державного казначейства.

Прийнято також рішення звернутися до Верховної Ради з проханням розглянути на пленарному засіданні ситуацію, яка склалася з виконанням місцевих бюджетів.

Микола МАНЬКО.

Запорізька область.

На обидва тури — по онуку

Мешканка міста Костопіль Валентина Станіславівна Демчук нинішні президентські вибори запам'ятає тим, що вони подарували їй двох онуків.

У день першого туру донька Леся народила сина, а шостого лютого, перед другим туром і невістка Наталя ошчасливила бабусю хлопчиком. Відтак у жінки тепер уже троє онуків.

Валентина Станіславівна Демчук (на жаль, вдова — чоловік загинув на виробництві) сама виросла і виховала п'ятьох дітей. Тож незадовго до президентських виборів їй присвоєно почесне звання «Мати-героїня». Троє дітей уже мають свої сім'ї, дві доньки ще незаміжні. Але всі вони, крім хіба що доньки Людмили, яка має власне житло, туляться в її квартирі, що за великої кількості людей нагадує рукавичку. Загалом з Валентиною Станіславівною живуть дві її доньки, а також дві сім'ї — сина Олексія та доньки Лесі. А з появою на світ немовлят — у квартирі уже дев'ятеро людей.

— Дуже вдячна владі, що цими днями мені виділили двокімнатну квартиру у новому будинку (з так званого іпотечного житла), тож у моїй нинішній «рукавичці» стане вільніше — на сімейній раді вирішуватимемо, хто стане новоселом, — каже Валентина Демчук. — Цю квартиру чекала майже тридцять років.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Країна зробила свій вибір

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

ЦВК не зафіксувала масових порушень виборчого законодавства, які могли б вплинути на хід голосування, хоча поодинокі прикрі інциденти траплялися. Це визнали й міжнародні спостерігачі. «Не виглядає на те, аби були якісь масові порушення», — заявив голова місії спостерігачів Європейського парламенту Павел Коваль, посилаючись на попередні висновки спостерігачів. «Другий тур президентських виборів був прозорим, і кандидат, який програв, повинен визнати переможення, — вважає глава делегації спостерігачів від Парламентської асамблеї Ради Європи Матіаш Ерші. — Переможець повинен бути прийнятий міжнародним співтовариством і українським суспільством, а той, хто програв, повинен визнати результати виборів».

Активність виборців під час другого туру президентських перегонів суттєво не відрізнялася від першого туру. Найактивніше взяли участь у голосуванні мешканці Тернопільської області — 77,78% виборців. У лідерах також Донецька та Волинська області — понад 75%, наймлявіше голосували в Закарпатській області — 56,37%. Загалом явка виборців по Україні становила 69,05%.

Випадки на виборчих дільницях, про які стали повідомляти до ЦВК, були від тривожних до курйозних. Зранку в день голосування ЦВК прийняла й розіслала по всіх виборчих комісіях роз'яснення щодо голосування вдома. Якщо під час першого туру виборів до людей, котрі не можуть самостійно дістатися виборчої дільниці, зі скринькою для голосування приходили троє членів дільничної виборчої комісії, то тепер це доручалося двом. Головним аргументом такого рішення було те, що в списку кандидатів у Президенти залишилися лише двоє. Але бютівці оскаржили роз'яснення ЦВК у Київському апеляційному адміністративному суді, котрий скасував ранкове рішення ЦВК щодо голосування вдома. Проте вже за декілька годин Вищий адміністративний суд України скасував рішення суду першої інстанції, відтак роз'яснення ЦВК залишилося в силі. Правом голосування вдома скористалося майже 4% громадян.

На першому брифінгу об 11 годині голова Центрвирборчкому Володимир Шаповал повідомив про те, що в

Фото Сергія КОВАЛЬ-ЧУКА.

місті Лутугине на Луганщині о 9.45 надійшло анонімне повідомлення про замінування чотирьох виборчих дільниць. Вибухових пристроїв сапери так і не знайшли, зате, доки тривала перевірка, голосування на цих дільницях було заблоковано. «Це один із традиційних способів хуліганства, хоча масштаби трохи хвилюють», — сказав В. Шаповал. Згодом ці дільниці запрацювали у звичайному режимі. Напередодні та й безпосередньо у день голосування були також спроби ротації членів дільничних виборчків. Але вони вже не розглядалися, бо законом чітко визначено терміни подання відповідних звернень. «Нема таких виборів, де б порушень не було, — зауважив голова Центрвирборчкому. — Але, сподіваюся, наші вибори доведуть, що в Україні вже досить давно вибори проводяться на належному рівні».

А ось у Скадовську на Херсонщині для однієї з працівниць дільничної виборчої комісії ніч виборів водночас стала і... першою шлюбною ніччю. Саме в цей день жінка вирішила одружитися.

Близько 14 години заступник голови ЦВК Жанна Усенко-Чорна оприлюднила дані про явку виборців станом на 11 годину — 17,45. Найактивніше голосували Луганська, Донецька, Миколаївська, Запорізька області, наймлявіше — на Закарпатті. До ЦВК продовжували надходити повідомлення про дрібні порушення: зокрема, в Лисичанську на Луганщині жінка схопила 10 бюлетенів і кинула їх у скриньку. А в одному із сіл Одещини в кабіні для голосування було знайдено ручку з чорнилами, що зникають. На жаль, трапилися і сумні випадки: на Івано-Франківщині від серцевого нападу помер секретар однієї з виборчих комісій, а один виборець побився з головою комісії через свою відсутність у списках виборців.

Станом на 15 годину явка виборців уже становила майже 50%. Секретар ЦВК Тетяна Лукаш повідомила, що надійшла ін-

формація про замінування ще п'яти виборчих дільниць на Луганщині, яка не підтвердилася. «Є певна тенденція, спрямована на зниження явки виборців у цьому регіоні, бо це великі дільниці — 2—2,5 тисячі чоловік, а перевірка триває дві години», — сказала Т. Лукаш.

Після завершення голосування близько 23 години заступник голови ЦВК Андрій Магера повідомив, що явка виборців по Україні становить понад 69%, але дані про явку на той час надійшли ще не від усіх виборчих округів. «Не всі голови дільниць зацікавлені якнайшвидше надсилати дані до ЦВК, — зауважив А. Магера й повідомив, що ЦВК попереджає таких голів комісій у телефонному й телеграфному режимі. Але водночас він визнав: «Відбулися вибори демократично, масових порушень не було, хоча майже в кожному окрузі були дрібні порушення».

Учора голова Центральної виборчої комісії Володимир Шаповал на брифінгу заявив, що вибори Президента України відбулися, і пообіцяв, що офіційні результати буде встановлено у визначений законом термін — до 17 лютого. Він констатував, що було проведено величезну організаційну роботу всіма організаторами виборів. Водночас глава Центрвирборчкому не виключив, що офіційні результати виборів можуть бути оскаржені в суді. За його словами, майже на кожних виборах їх результати оскаржували в суді. «Хотілося б, щоб цю традицію було порушено», — відзначив В. Шаповал.

Юліана ШЕВЧУК.

Уточнені дані екзит-полів

	Віктор Янукович	Юлія Тимошенко	Проти всіх
Національний екзит-пол-2010	48,5%	45,7%	5,6%
Екзит-пол ICTV	49,3%	45,3%	5,4%
Екзит-пол Інтер, SOCIS	49,6%	44,5%	5,9%
Екзит-пол Шустер Студіо	48,7%	45,6%	5,7%
Екзит-пол R&B	49,7%	44,8%	5,5%
Екзит-пол Інтер, ФОМ, USS	49,7%	44,6%	5,6 %

Згуртувати громадян — головне завдання

Фото Андрія МОСІЄНКА (Українформ).

Штаб Віктора Януковича почав працювати з восьмої години ранку. Попри те, що вже на обідню пору була інформація та звернення стосовно порушень, у штабі, як зазвичай, панувала впевненість у перемозі свого лідера. «Найгірше те, що вже бачимо системний характер порушень, спрямований на перешкоджання громадянам взяти участь у голосуванні і реалізувати своє конституційне право, — зазначив на брифінгу Перший заступник Голови Верховної Ради Олександр Лавринович. — Тобто ранкові сподівання, що цей день голосування буде більш коректним і спокійним, ніж у першому турі, на жаль, не виправдалися».

Але після того, як завершилося голосування і стали відомі результати екзит-полів, народний депутат, заступник голови Партії регіонів Ганна Герман заявила: «Сьогодні — добрий день для всіх українців. Вибори відбулися. І маємо надію, що представники ОБСЄ визнають їх чистими і прозорими, незважаючи на те, що Юлія Тимошенко намагалася їх забруднити всілякими провокаціями. Але я думаю, що вона трохи охолоне і погодиться з вибором людей. Адже перше правило демократії — визнати свою поразку».

Відповідаючи на запитання, чи зможе команда БЮТ відсудити перемогу у лідера опо-

зиції шляхом судового розгляду, народний депутат Борис Колесніков сказав: «Перевага Віктора Януковича становить приблизно півтора мільйона голосів. Її неможливо відсудити ніякими судами. Тому я вважаю, що у встановлені строки (10 днів) все буде закінчено».

У свою чергу, Віктор Янукович привітав український народ з перемогою на виборах. Про це він заявив у зверненні до співвітчизників.

Лідер Партії регіонів переконаний, що 7 лютого Україна починає шлях нової та благополучної країни, яку поважатимуть у всьому світі. Він подякував усім, хто проголосував за нього у другому турі виборів. «Ваша віра в мене та команду моїх однодумців, віра в те, що ми поведемо країну шляхом змін, — це велика честь, яка дає мені додаткові сили. Я виправдаю вашу довіру», — сказав Віктор Янукович.

«Вважаю, що найбільшим завданням для будь-якого Президента є об'єднання країни — Сходу і Заходу, Півночі і Півдня, згуртування наших громадян в єдиний народ. Досягнення цієї мети є моїм головним завданням», — заявив лідер перегонів.

Він також пообіцяв, що наступного дня після своєї перемоги розпочне реалізацію пе-

редвиборної програми «Україна для людей». А в ефірі ток-шоу «Велика політика. Ніч виборів» Віктор Янукович заявив, що Юлії Тимошенко треба готуватися до відставки з поста прем'єра, та сказав, що має намір працювати над створенням в парламенті нової коаліції. «Лідер БЮТ вибори програла і дуже важливо, щоб програла гідно та пройшла цей шлях до кінця. Так само, як я свого часу визнавав поразку, коли вона стала прем'єром», — зазначив він.

Віктор Янукович відмовився назвати кандидатуру можливого прем'єра, запропонувавши не забігати вперед: «Це покаже процес формування коаліції, точка зору наших партнерів. Ми будемо радитися і підійдемо до цього питання згідно з законом».

«Я впевнений, що наші виборці показали в першому турі високий запит на нові обличчя. І Сергій Тігіпко, і Арсеній Яценюк мають великий шанс бути серед тієї команди, яка будуватиме зі мною нашу країну», — заявив лідер Партії регіонів.

На запитання, коли буде названа кандидатура майбутнього прем'єра, Віктор Янукович сказав: «Я думаю, що як тільки в цьому виникне потреба, я буду говорити про це публічно, не чекаючи інаугурації».

Сергій МЕЛЬНИК.

Атмосфера трохи інша

Виборчий штаб кандидата на посаду Президента Юлії Тимошенко розміщувався в тому само готелі «Хаят», що й під час першого туру, проте цього разу атмосфера була дещо іншою. Тоді було зрозуміло, що прем'єр вийшла до другого туру, тож всі з легкістю коментували перспективи залучення голосів виборців, відданих за вибух з перегонів кандидатів, а от нині вже за годину до завершення голосування стали відомі попередні результати екзит-полів, котрі свідчили про відрив Віктора Януковича на 3—6 відсотків. Отож не дивно, що навіть після оголошення результатів екзит-полів у штабі з офіційними коментарями не поспішали.

А коли керівник центрального виборчого штабу Тимошенко Олександр Турчинов таки з'явився перед журналістами, то очікувано обмежився виголошенням короткої заяви. Він, зокрема, закликав не робити передчасних висновків про переможення виборів, оскільки «результати більшості екзит-полів знаходяться у межах статистичної похибки». Головний висновок, за його словами, можна буде зробити лише на підставі протоколів, котрі надходитимуть до Центрвирборчкому та після паралельного підрахунку голосів, котрий проводить штаб Тимошенко. Далі О. Турчинов назвав нинішні вибори найбруднішими, а на підтвердження цього повідомив, що перевірка на дільницях, де було найбільше проблем, показала, що членами деяких дільничних комісій у Донецькій, Луганській та Одеській областях були не просто люди з судимостями, «але деякі з них перебували у розшуку».

Так само небагатослівною була й сама Ю. Тимошенко, котра також відмовилася відповідати на будь-які запитання журна-

лістів. У своїй заяві вона наголосила, що різниця у три відсотки, яку показали екзит-поли, перебуває в межах соціологічної похибки, тому висновки робити зарано. При цьому вона нагадала, що «країна пам'ятає такі часи, коли не тільки проголошували президентів і видавали їм посвідчення, а ще й вітали їх інші президенти. Проте потім доля складалася зовсім по-іншому». «Моє переконання в тому, що людей, які проголосували за європейську перспективу України, більше», — наголосила вона та закликала членів виборчих комісій боротися за кожен протокол, за кожен акт, за кожен голос, тому що цей голос може вирішувати долю країни.

Після цього журналісти змушені були спілкуватися із тими небагатьма представниками штабу та прихильниками Тимошенко, котрі не сховалися від преси на іншому поверсі готелю. Зокрема, народний депутат Юрій Кармазін, дотримуючись визначеної штабом лінії, радив не поспішати з висновком, а можливу «поразку демократії» пов'язував з порушеннями під час голосування, які стали можливі після внесення змін до закону про вибори та внаслідок зміни правил голосування поза межами виборчих дільниць. Народний депутат Борис Тарасюк звернув увагу на те, що протягом останніх років демократичні сили стабільно мали підтримку більшості виборців, тож зміна цієї стійкої тенденції може свідчити про фальсифікації під час голосування. А Дмитро Павличко однією з причин можливої поразки демократичних сил назвав «зраду одного з лідерів Майдану», котрий закликав голосувати проти обох кандидатів. Екс-голова ЦВК Ярослав Давидович, оці-

Фото Миколи М'ЯКШИКОВА (Українформ).

нюючи перспективи визнання результатів волевиявлення, зауважив, що «коли Центрвирборчком не зможе дати чіткої відповіді, то остаточно відповідь мають дати суди, якщо вони справедливі».

Не оминув штабу Тимошенко й новопризначений посол Російської Федерації в Україні Михайло Зурабов. Він, зокрема, повідомив, що «російське керівництво працюватиме з будь-яким Президентом, якого обере український народ», проте додав, що поки що нікого не вітає з перемогою. А вже йдучи, зауважив, що хотів зустрітися з самою Тимошенко чи з кимось із її соратників, проте поспілкуватися вдалося лише з журналістами.

Близько опівночі відбувся черговий брифінг О. Турчинова, котрий поділився результатами паралельного підрахунку голосів. «У нас оброблено 85,7 відсотка протоколів з дільничних комісій. У 17 адміністративних територіальних одиницях впевнену перемогу здобула Юлія Тимошенко», — оптимістично повідомив він та додав, що за цими підрахунками обидва кандидати набирають по 46 відсотків голосів. «Інтрига зберігається», — намагався випромінювати оптимізм О. Турчинов, проте навряд чи цей оптимізм передався комусь із тих, хто його слухав у цю пізню годину.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів»

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Внести до Закону України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів» (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 35, ст. 484) такі зміни:
1) у статті 11:
в абзаці другому слова «і ветеринарних» виключити; абзаци четвертий — шостий виключити;
2) розділ II доповнити статтею 11' такого змісту:
«Стаття 11'. Повноваження центрального органу виконавчої влади з питань ветеринарної медицини
Центральний орган виконавчої влади з питань ветеринарної медицини:
здійснює державну реєстрацію ГМО джерел кормів, кормових добавок та ветеринарних препаратів, які містять ГМО або отриманих з їх використанням;
затверджує перелік кормів, кормових добавок та ветеринарних препаратів, у яких здійснюється контроль вмісту ГМО, та перелік відповідних методик детекції та ідентифікації ГМО;
проводить моніторинг кормів, кормових добавок та ветеринарних препаратів, отриманих з використанням ГМО, за критерієм наявності в них зареєстрованих ГМО джерел»;
3) у частині першій статті 14, частині третьій статті 16 та частині першій статті 19 цифри «8-11» замінити цифрами «8-11».
2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України **В. ЮЩЕНКО.**

м. Київ, 19 січня 2010 року.
№ 1804-VI.

Закон України

Про ратифікацію Конвенції про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження

Верховна Рада України **постановляє:**
Конвенцію про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження, прийняту на 33-ій сесії Генеральної конференції Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури 20 жовтня 2005 року, ратифікувати.

Президент України **В. ЮЩЕНКО.**

м. Київ, 20 січня 2010 року.
№ 1811-VI.

Закон України

Про ратифікацію Протоколу між Урядом України та Урядом Чеської Республіки про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Чеської Республіки про сприяння та взаємний захист інвестицій, підписаної 17 березня 1994 року в м. Празі

Верховна Рада України **постановляє:**
Протокол між Урядом України та Урядом Чеської Республіки про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Чеської Республіки про сприяння та взаємний захист інвестицій, підписаної 17 березня 1994 року в м. Празі, підписаний 16 вересня 2008 року в м. Києві, ратифікувати.

Президент України **В. ЮЩЕНКО.**

м. Київ, 20 січня 2010 року.
№ 1812-VI.

Закон України

Про внесення зміни до статті 10 Закону України «Про державні нагороди України»

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Частину першу статті 10 Закону України «Про державні нагороди України» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 21, ст. 162; 2002 р., № 8, ст. 62; 2004 р., № 35, ст. 414, № 37, ст. 449; 2005 р., № 52, ст. 563; 2006 р., № 45, ст. 442) після абзацу десятого доповнити новим абзацом такого змісту:
«Заслужений гірник України».
У зв'язку з цим абзаци одинадцятий—тридцять дев'ятий вважати відповідно абзацами дванадцятим—сороковим.
II. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2011 року.
2. Кабінету Міністрів України привести свої нормативно-правові акти і забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом.

Президент України **В. ЮЩЕНКО.**

м. Київ, 20 січня 2010 року.
№ 1815-VI.

Закон України

Про внесення змін до статті 10 Закону України «Про державні нагороди України»

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Частину першу статті 10 Закону України «Про державні нагороди України» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 21, ст. 162; 2002 р., № 8, ст. 62; 2004 р., № 35, ст. 414, № 37, ст. 449; 2005 р., № 52, ст. 563; 2006 р., № 45, ст. 442) після абзацу тридцять четвертого доповнити новим абзацом такого змісту:
«Заслужений працівник цивільного захисту України».
У зв'язку з цим абзаци тридцять п'ятий—сороковий вважати відповідно абзацами тридцять шостим—сорок першим.
II. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2011 року.
2. Кабінету Міністрів України привести свої нормативно-правові акти і забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом.
3. Запропонувати Президентові України привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Президент України **В. ЮЩЕНКО.**

м. Київ, 20 січня 2010 року.
№ 1816-VI.

Закон України

Про внесення змін до статті 10 Закону України «Про державні нагороди України»

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Частину першу статті 10 Закону України «Про державні нагороди України» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 21, ст. 162; 2002 р., № 8, ст. 62; 2004 р., № 35, ст. 414, № 37, ст. 449; 2005 р., № 52, ст. 563; 2006 р., № 45, ст. 442) після абзацу двадцять дев'ятого доповнити новим абзацом такого змісту:
«Заслужений працівник туризму України».
У зв'язку з цим абзаци тридцятій—сорок перший вважати відповідно абзацами тридцять першим—сорок другим.
II. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2011 року.
2. Кабінету Міністрів України привести свої нормативно-правові акти і забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом.

Президент України **В. ЮЩЕНКО.**

м. Київ, 20 січня 2010 року.
№ 1817-VI.

Закон України

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії розповсюдженню дитячої порнографії

караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією порнографічних предметів, кіно — та відеопродукції, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, засобів їх виготовлення, розповсюдження і демонстрування.
Примітка. Отримання доходу у великому розмірі має місце, коли його сума у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян».
2. У статті 39 Закону України «Про телекомунікації» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 12, ст. 155, № 48, ст. 526):
1) частину першу після пункту 17 доповнити новим пунктом такого змісту:
«18) на підставі рішення суду обмежувати доступ своїх абонентів до ресурсів, через які здійснюється розповсюдження дитячої порнографії».
У зв'язку з цим пункт 18 вважати пунктом 19;
2) частину другу доповнити абзацом другим такого змісту:
«Оператори, провайдери телекомунікацій зберігають та надають інформацію про з'єднання свого абонента у порядку, встановленому законом».
3. У Законі України «Про захист суспільної моралі» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 14, ст. 192):
1) у частині першій статті 1: після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:
«дитяча порнографія — зображення у будь-який спосіб дитини чи особи, яка виглядає як дитина, задіяної у реальній або змодельованій відверто сексуальній пове-

дінці, або будь-яке зображення статевих органів дитини в сексуальних цілях».

У зв'язку з цим абзаци четвертий — одинадцятий вважати відповідно абзацами п'ятим — дванадцятим;

абзац п'ятий викласти в такій редакції:

«обіг продукції сексуального характеру — виготовлення (виробництво), зберігання, реклама, розповсюдження такої продукції у будь-якій формі, вчинення щодо неї будь-якого правочину, ввезення, вивезення та транзит через територію України, поштова пересилка продукції сексуального характеру»;

2) статтю 7 доповнити абзацами п'ятим та шостим такого змісту:

«виготовлення (виробництво), зберігання, реклама, розповсюдження, придбання продукції, що містить дитячу порнографію, ввезення, вивезення, транзит через територію України, поштова пересилка такої продукції;

пропонування або надання доступу до продукції, що містить дитячу порнографію».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

1) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

2) забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України **В. ЮЩЕНКО.**

м. Київ, 20 січня 2010 року.
№ 1819-VI.

Закон України

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права на листування осіб, які тримаються під вартою, та засуджених осіб

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Внести зміни до таких законодавчих актів України:
1) у статті 113 Кримінально-виконавчого кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 3-4, ст. 21): частину четверту викласти в такій редакції:
«4. Кореспонденція, яку засуджені адресують Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Європейському суду з прав людини, а також іншим відповідним органам міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, уповноваженим особам таких міжнародних організацій та прокуророві, перегляду не підлягає і надсилається за адресою протягом доби з часу її подачі. Кореспонденція, яку засуджені одержують від зазначених органів та осіб, перегляду не підлягає»;
2) у статті 13 Закону України «Про попереднє ув'язнення» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 360; 2001 р., № 40, ст. 193; 2003 р., № 15, ст. 109; 2006 р., № 12, ст. 103): частину другу викласти в такій редакції:
«Скарги, заяви, клопотання і листи (кореспонденція) осіб, взятих під варту, переглядає адміністрація місяця попереднього ув'язнення, за винятком випадків, передбачених цією статтею»;
3) доповнити частиними восьмою та дев'ятою такого змісту:
«Кореспонденція, яку особи, взяті під варту, адресують Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Європейському

ві, що здійснює свої повноваження відповідно до статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, перегляду не підлягає і надсилається за адресою протягом доби з часу її подачі. Кореспонденція, яку засуджені одержують від такого захисника, перегляду не підлягає»;

2) у статті 13 Закону України «Про попереднє ув'язнення» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 360; 2001 р., № 40, ст. 193; 2003 р., № 15, ст. 109; 2006 р., № 12, ст. 103): частину другу викласти в такій редакції:

«Скарги, заяви, клопотання і листи (кореспонденція) осіб, взятих під варту, переглядає адміністрація місяця попереднього ув'язнення, за винятком випадків, передбачених цією статтею»;
4) доповнити частиними восьмою та дев'ятою такого змісту:
«Кореспонденція, яку особи, взяті під варту, адресують Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Європейському

суду з прав людини, а також іншим відповідним органам міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, уповноваженим особам таких міжнародних організацій та прокуророві, перегляду не підлягає і надсилається за адресою протягом доби з часу її подачі. Кореспонденція, яку особи, взяті під варту, одержують від зазначених органів та осіб, перегляду не підлягає.

Кореспонденція, яку особи, взяті під варту, адресують захиснику у справі, що здійснює свої повноваження відповідно до статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, перегляду не підлягає і надсилається за адресою протягом доби з часу її подачі. Кореспонденція, яку особи, взяті під варту, одержують від такого захисника, перегляду не підлягає».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України **В. ЮЩЕНКО.**

м. Київ, 21 січня 2010 року.
№ 1829-VI.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про транскордонне співробітництво»

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Внести до Закону України «Про транскордонне співробітництво» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 45, ст. 499) такі зміни:
1) частину першу статті 6 доповнити словами «за участю Міністерства закордонних справ України та центрального органу виконавчої влади з питань регіонального розвитку відповідно до повноважень, визначених законодавством та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України»;
2) у частині другій статті 11 слова «уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань економічної» замінити словами «уповноваженими центральними органами виконавчої влади з питань економічної та регіональної»;
3) друге речення частини першої статті 14 викласти в такій редакції: «Для спільного фінансування проектів (програм) транскордонного співробітництва може використовуватися міжнародна технічна допомога, кредитні ресурси міжнародних фінансових організацій згідно із законодавством України».

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про правовий режим воєнного стану»

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Внести до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 28, ст. 224) такі зміни:
1) пункт 1 частини першої статті 15 викласти в такій редакції:
«1) запроваджувати трудову повинність для працездатних осіб, не залучених до роботи в оборонній сфері та сфері забезпечення життєдіяльності населення і не задіянованих за підприємствами, установами та організаціями на період мобілізації і воєнного часу з метою виконання робіт, що мають оборонний характер, а також ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру, які виникли в період дії воєнного стану, і їх наслідків, та залучати їх в умовах воєнного стану до суспільно корисних робіт, що виконуються для задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань і сил цивільного захисту, забезпечення функціонування національної економіки та системи забезпечення життєдіяльності населення і не потребують, як правило, спеціальної професійної підготовки осіб. Працівникам, залученим до виконання суспільно корисних робіт, після закінчення таких робіт надається попередня робота (посада), а в разі її відсутності — інша рівноцінна робота (посада) на тому самому або, за згодою працівника, на іншому підприємстві, в установі, організації. Порядок залучення працездатних осіб в умовах воєнного стану до суспільно корисних робіт з визначенням орієнтовного переліку таких робіт та механізму надання компенсації (винагороди) за їх виконання встановлюється Кабінетом Міністрів України»;

2) статтю 20 доповнити частиною третьою такого змісту:
«У процесі трудової діяльності осіб, щодо яких запроваджена трудова повинність, забезпечується дотримання таких стандартів, як мінімальна заробітна плата, мінімальний термін відпустки та час відпочинку між змінами, максимальний робочий час, врахування стану здоров'я особи тощо. На час залучення працюючої особи до виконання трудової повинності поза місцем її роботи за трудовим договором за нею після закінчення виконання таких робіт зберігається відповідна робота (посада)».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України **В. ЮЩЕНКО.**

м. Київ, 21 січня 2010 року.
№ 1836-VI.

ЦЕНТРАЛЬНА ВИБОРЧА КОМІСІЯ
ПОСТАНОВА

Про внесення змін до складу дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць, утворених відповідно до постанови Центральної виборчої комісії від 21 грудня 2009 року № 526

«Про утворення дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць закордонного виборчого округу з виборів Президента України 17 січня 2010 року»

Розглянувши заяви членів дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць про складення їх повноважень, постанови дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці № 100 від 28 січня 2010 року № 3, від 5 лютого 2010 року № 4, відповідно до частини третьої статті 13, частини третьої статті 21, частин четвертої, одинадятої, тринадцятої, чотирнадцятої статті 24, пунктів 1, 5 частини четвертої статті 30, частини чотирнадцятої статті 85 Закону України «Про вибори Президента України», керуючись статтями 11—13, пунктами 1, 5, 17 статті 18 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія **постановляє:**

1. Припинити достроково повноваження таких членів дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць:

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 18
Грецька Республіка
Посольство України в Грецькій Республіці
(15237, м. Афіни, Філотей, вул. Стефану Дельта, 2)**

Дімітракопулу Ірина Ігорівна, 1980 року народження, освіта вища, проживає в Грецькій Республіці — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

Мельник Аліна Миколаївна, секретар дільничної виборчої комісії, 1981 року народження, освіта вища, проживає в Грецькій Республіці — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

Галушка Богдан Михайлович, 1980 року народження, освіта середня, проживає в Грецькій Республіці — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 43
Китайська Народна Республіка
Посольство України в Китайській Народній Республіці
(100600, м. Пекін, р-н Саньлітунь, вул. Дун Лю Цзе, 11)**

Льо Наталія Юріївна, 1975 року народження, освіта вища, проживає в Китайській Народній Республіці — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 46
Республіка Корея
Посольство України в Республіці Корея
(м. Сеул, Донгбінгтодонг, 97-1)**

Батухтіна Еліна Іванівна, 1986 року народження, освіта вища, проживає в Республіці Корея — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

Бернард-Буйсер Ольга Віталіївна, 1983 року народження, освіта вища, проживає в Республіці Корея — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 61
Королівство Нідерланди
Посольство України в Королівстві Нідерланди
(2518, м. Гаага, Зеестраат, 78)**

Дубас Михайло Богданович, 1979 року народження, освіта вища, проживає в Королівстві Нідерланди — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

Капустін Олександр Вікторович, 1975 року народження, освіта вища, проживає в Королівстві Нідерланди — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 65
Федеративна Республіка Німеччина
Генеральне консульство України в Мюнхені
(80336, м. Мюнхен, Лессінгштрассе, 14)**

Нова Лариса Дмитрівна, 1983 року народження, освіта вища, проживає у Федеративній Республіці Німеччина — від Міністерства за-

кордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

Рузам Оксана Дмитрівна, 1973 року народження, освіта вища, проживає у Федеративній Республіці Німеччина — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 66
Федеративна Республіка Німеччина
Генеральне консульство України у Гамбурзі
(22087, м. Гамбург, вул. Мундсбургер Дамм, 1)**

Народецький Євген Зіновійович, заступник голови дільничної виборчої комісії, 1981 року народження, освіта вища, проживає у Федеративній Республіці Німеччина — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 69
Ісламська Республіка Пакистан
Посольство України в Ісламській Республіці Пакистан
(м. Ісламабад, сектор Ф 6/2, вул. 18, буд. 20)**

Каленченко Ірина Володимирівна, 1974 року народження, освіта вища, проживає в Ісламській Республіці Пакистан — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

Паньковська Валентина Георгіївна, голова дільничної виборчої комісії, 1948 року народження, освіта вища, проживає в Ісламській Республіці Пакистан — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 91
Словацька Республіка
Генеральне консульство України в Пряшеві
(08001, м. Пряшів, вул. Плзєнська, 11)**

Дідун Тетяна Мирославівна, 1987 року народження, освіта середня спеціальна, проживає в Словацькій Республіці — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 93
Сполучені Штати Америки
Посольство України у Сполучених Штатах Америки
(20007, Округ Колумбії, м. Вашингтон, Північний Захід, вул. М, 3350)**

Поліщук Майя Миколаївна, 1969 року народження, освіта вища, проживає в Сполучених Штатах Америки — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 95
Сполучені Штати Америки
Генеральне консульство України в Сан-Франциско
(94108, штат Каліфорнія, м. Сан-Франциско, вул. Буш, буд. 530, блок 402)**

Злиденна Катерина Анатоліївна, заступник голови дільничної виборчої комісії, 1969 року народження, освіта вища, проживає в Сполучених Штатах Америки — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 100
Турецька Республіка
Генеральне консульство України в Стамбулі
(34100, м. Стамбул, р-н Бакиркьой, Флорія, Шенлікькой, вул. Адакале, 13)**

Самоліченко Євгенія Анатоліївна, секретар дільничної виборчої комісії, 1989 року народження, освіта незакінчена вища, проживає в Турецькій Республіці — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку із систематичним невиконанням покладених на неї обов'язків, засвідченим двома рішеннями дільничної виборчої комісії з цього приводу);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 112
Швейцарська Конфедерація
Посольство України у Швейцарській Конфедерації
(Фельдгетвер 5, м. Берн, 3005)**

Шевчук Олександр Олександрович, 1983 року народження, освіта вища, проживає у Швейцарській Конфедерації — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою).

2. Призначити головою дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці такого члена цієї комісії:

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 69
Ісламська Республіка Пакистан
Посольство України в Ісламській Республіці Пакистан
(м. Ісламабад, сектор Ф 6/2, вул. 18, буд. 20)**

Ворона Іван Федорович, 1953 року народження, освіта середня, проживає в Ісламській Республіці Пакистан — від Міністерства закордонних справ України;

3. Призначити заступниками голів дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць таких членів цих комісій:

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 66
Федеративна Республіка Німеччина
Генеральне консульство України у Гамбурзі
(22087, м. Гамбург, вул. Мундсбургер Дамм, 1)**

Бондар Алла Миколаївна, 1984 року народження, освіта вища, проживає у Федеративній Республіці Німеччина — від Міністерства закордонних справ України;

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 95
Сполучені Штати Америки
Генеральне консульство України в Сан-Франциско
(94108, штат Каліфорнія, м. Сан-Франциско, вул. Буш, буд. 530, блок 402)**

Каліш Ігор Володимирович, 1958 року народження, освіта вища, проживає в Сполучених Штатах Америки — від Міністерства закордонних справ України.

4. Призначити секретарями дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць таких членів цих комісій:

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 18
Грецька Республіка
Посольство України в Грецькій Республіці
(15237, м. Афіни, Філотей, вул. Стефану Дельта, 2)**

Киценюк-Ревага Оксана Володимирівна, 1965 року народження, освіта вища, проживає в Грецькій Республіці — від Міністерства закордонних справ України;

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 100
Турецька Республіка
Генеральне консульство України в Стамбулі
(34100, м. Стамбул, р-н Бакиркьой, Флорія, Шенлікькой, вул. Адакале, 13)**

Кошель Олена Олексіївна, 1971 року народження, освіта вища, проживає в Турецькій Республіці — від Міністерства закордонних справ України.

5. Цю постанову опублікувати в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр», а також надіслати Міністерству закордонних справ України для передачі дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць № 18, 43, 46, 61, 65, 66, 69, 91, 93, 95, 100, 112.

**Голова
Центральної виборчої комісії
В. ШАПОВАЛ.**

м. Київ,
від 5 лютого 2010 року.
№ 218.

САМОВРЯДУВАННЯ

► ПОЛТАВА

Як краще використати кошти?

На засіданні постійної комісії з питань аграрної політики та земельних відносин Полтавської обласної ради депутати вирішили підготувати проєкт звернення до Верховної Ради та Кабінету Міністрів стосовно внесення змін до порядку використання коштів, що надійшли як відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва, та проведення їхньої індексації.

Як повідомив заступник начальника головного управління агропромислового розвитку облдержадміністрації Сергій Фролов, торік до обласного бюджету надійшло 611,5 тисячі гривень відповідних коштів, що становить 60,6 відсотка до плану. Зважаючи на залишок коштів у 2008 році, на заходи з консервації малопродуктивних земель сільськогосподарського призначення шляхом заліснення, розкорчовки списаних багаторічних насаджень, захисту сільгоспугідь від підтоплення та на хімічну меліорацію ґрунтів було використано понад 1 мільйон 300 тисяч гривень. До того ж було враховано визначений депутатською комісією пріоритет — заліснення малопродуктивних земель та розкорчовка старих списаних насаджень, які займають в області понад 20 тисяч гектарів чорноземів.

Унаслідок недосконалості чинного законодавства чималі кошти з відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва спрямовуються до бюджетів місцевих рад, на територіях яких відсутні чорноземи та площі під заліснення. Відтак органи місцевого самоврядування не можуть забезпечити цільове використання мільйонів гривень, які мертвим капіталом лежать на рахунках місцевих рад. Потребує індексації і рівень відшкодувань, який не змінювався з 1996 року. Проте вирішити ці питання можливо лише на законодавчому рівні.

На засіданні розглянули й виконання обласної програми сільськогосподарської дорадчої діяльності на 2006—2009 роки. На це з обласного бюджету було виділено 290 тисяч гривень: зокрема, придбано комп'ютерну та відео-проекційну техніку для обласної сільськогосподарської дорадчої служби.

— Обласна сільськогосподарська дорадча служба виконує сьогодні важливу роботу з надання консультативної допомоги сільським товаровиробникам, захищає їхні права та інтереси, — підкреслив депутат обласної ради, заступник голови облдержадміністрації Володимир Андрієнко. — Ця робота має продовжуватися й надалі.

Депутати підтримали пропозицію голови постійної комісії Валерія Капленка — доручити головному управлінню агропромислового розвитку облдержадміністрації розробити проєкт обласної програми сільськогосподарської дорадчої діяльності на 2010—2015 роки.

Віталій СКОБЕЛЬСЬКИЙ.

ЦЕНТРАЛЬНА ВИБОРЧА КОМІСІЯ
ПОСТАНОВА

Про внесення змін до складу дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць, утворених відповідно до постанови Центральної виборчої комісії від 21 грудня 2009 року № 526

«Про утворення дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць закордонного виборчого округу з виборів Президента України 17 січня 2010 року»

Розглянувши заяви членів дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць про складення їх повноважень, постанови дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці № 71 від 4 лютого 2010 року № 10, від 5 лютого 2010 року № 11, відповідно до частини третьої статті 13, частини третьої статті 21, частин четвертої, одинадятої, тринадцятої, чотирнадцятої статті 24, пунктів 1, 5 частини четвертої статті 30, частини п'ятнадцятої статті 85 Закону України «Про вибори Президента України», керуючись статтями 11—13, пунктами 1, 5, 17 статті 18 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія **постановляє:**

1. Припинити достроково повноваження таких членів дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць:

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 71

**Південно-Африканська Республіка
Посольство України в Південно-Африканській Республіці
(вул. Марей, 398, Бруклін, 0181, Преторія)**

Кліндухова Тетяна Анатоліївна, заступник голови дільничної виборчої комісії, 1964 року народження, освіта вища, проживає в Південно-Африканській Республіці — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку із систематичним невиконанням покладених на неї обов'язків, засвідченим двома рішеннями дільничної виборчої комісії з цього приводу);

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 77

**Португальська Республіка
Консульство України в м. Порту
(4000-264, м. Порту, вул. Гонсалу Кріштовау, 84, 2Е)**

Савченко Анастасія Володимирівна, секретар дільничної виборчої комісії, 1984 року народження, освіта вища, проживає в Португальській Республіці — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою);

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 91
Словацька Республіка
Генеральне консульство України в Пряшеві
(08001, м. Пряшів, вул. Плзєнська, 11)**

Гавдьо Юрій Ігорович, 1976 року народження, освіта вища, проживає в Словацькій Республіці — від Міністерства закордонних справ України (у зв'язку з особистою заявою).

2. Призначити заступником голови дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці такого члена цієї комісії:

**дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 71
Південно-Африканська Республіка
Посольство України в Південно-Африканській Республіці**

(вул. Марей, 398, Бруклін, 0181, Преторія)

Рева Олег Миколайович, 1965 року народження, освіта вища, проживає в Південно-Африканській Республіці — від Міністерства закордонних справ України.

3. Призначити секретарем дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці такого члена цієї комісії:

дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці № 77

**Португальська Республіка
Консульство України в м. Порту
(4000-264, м. Порту, вул. Гонсалу Кріштовау, 84, 2Е)**

Єгорова Вілена Валеріївна, 1975 року народження, освіта вища, проживає в Португальській Республіці — від Міністерства закордонних справ України.

4. Цю постанову опублікувати в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр», а також надіслати Міністерству закордонних справ України для передачі дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць № 71, 77, 91.

**Голова Центральної виборчої комісії
В. ШАПОВАЛ**

м. Київ, від 6 лютого 2010 року.
№ 220.

Фестиваль подільських страв пройшов у Волочиську на Хмельниччині — гості та учасники свята з’їли кілька десятків літрів борщу, поласували більш як тисячею вареників, спробували галушки, крученики, печену картоплю, ковбаси та багато інших добре знаних у регіоні та по всій Україні страв, *повідомляє наш хмельницький власкор Ірина КОЗАК*

Президент футбольного клубу «Шахтар», відомий бізнесмен Рінат АХМЕТОВ заявляє, що після нинішніх президентських виборів не планує активізувати свою діяльність у політиці

Дякую за безкоштовну лижню!

РЕПОРТАЖ

У п’ятницю уся країна знову прикипить до екранів телевізорів. Привід цього разу буде неполітичним — у Ванкувері відкриється зимова Олімпіада. Усі ми вболіватимемо за наших спортсменів, але великий спорт починається з лижні у парку, ковзанки на озері. Як влада піклується про підтримку здорового способу життя, я мала нагоду пересвідчитися цієї зими.

З дитинства із задоволенням і безкоштовно катаюсь на лижах. Бо у київських парках — це прекрасна традиція. Лише цього року я дізналася, кому за це дякувати. Виявляється, лижня — це не наслідок ковзання нечисленних ентузіастів, як це було раніше, а копіткої роботи столичної влади. У парку «Відрадний», що неподалік мого дому, щойно випадає сніг, любителі одразу прокладають лижню. Так було стільки, скільки себе пам’ятаю. Цьогорічна зима не стала винятком. Правда, раніше парк був великий, лижня не перетинала пішохідні доріжки і була на третину довшою. За кілька останніх років наш парк зменшився. З’явився чотириповерховий «будиночок садівника» з мармуровими сходами, замість старої бані виріс багатопверховий офісний центр, сусідній розважальний комплекс теж

розжився частиною парку. Тому нині безпроблемною їзду у парку не назвеш. По-перше, багатьом перехожим часто кортить походити лижнею. Зрозуміло, якби ще дітям, а то й дорослі часто топчуть трасу. Одного разу я запитала у немолододі жінки, навіщо вона йде лижнею? На що та, без жодного почуття провини, заявила: «А якщо мені кортить по сніжку пройтися?». Що тут відповіси? Щоправда, частіше «топгуни» вибачаються і одразу звертають на пішохідні стежини. До речі, у парку тракторець регулярно чистить доріжки, і звідси друга проблема для лижників — величезні кучугури обабіч дороги. Перетнути пішохідну дорогу для лижника — справжнє випробування. Для цього необхідно спочатку скотитися з однієї кучугури, перетнути кутури суцільною кригою або щедро посипану піском (обидва варіан-

ти для того, хто стоїть на лижах, жакливі) дорогу і потім залізти на іншу кучугуру. Одне з цих «перекочувань» завершилося для моєї правої лижі тріщиною. Проте раніше я на це уваги не звертала, бо задоволення від свіжого повітря, прекрасних пейзажів зимового парку сторицею переважало весь негатив. І ось днями я дізналася, що виявляється, я катаюся не просто так, а на спеціально облаштованій лижній трасі. Відповідні знаки раптом, через півтора місяця з початку сезону, з’явилися на паркані і двох деревах. Цікаво, а хто прокладав лижню у цьому парку попередні п’ятдесят років? Крім того, як повідомила муніципальна газета «Хрещатик», я маю бути надзвичайно вдячною Київській міськадміністрації, яка дозволяє користуватися нею безкоштовно! З жalem газета повідомляє про те, що киянам доведеться-таки взяти з собою лижі, бо пунктів прокату там не передбачено. З таким само успіхом столична влада може прозвітувати і про прокладення лижних трас на Пінських болотах!

«Скоро ми їм подякуємо за те, що дозволяють безкоштовно дихати», — прокоментував один лижник, який, як і я, здивувався появі пафосного знаку «Лижна траса». Це смішно ще й тому, що лижний сезон у Києві наближається до завершення. Ще два-три тижні у кращому випадку вдасться покататися, а там — весна, і знак «Лижна траса» вказуватиме на проталини та струмки. Але мене, як надто допитливого громадянина, одразу зацікавили кілька запитань. Перше — якщо та лижня, якою ми їздимо, насправді облаштована траса, то чому я досі, мов альпініст, долаю кучугури, насипані трактором, ризикуючи зіпсувати і ліву лижу?

Друге — чому, крім піар-

ської заяви про те, що це «лижна траса», спеціалісти не спромоглися додати жодного слова типу: «Пішоходів просимо не ходити трасою»? Можливо, через надто м’які зими не всі діти знають, що таке лижня, і що ходити нею не можна. У тому, що це правда, я кілька разів мала нагоду пересвідчитися. Одного разу, коли одягала лижі, повз проходила жінка з малим хлопчиком. Я почула, як вона пояснювала, що те, що я одягаю — бігові лижі, на них, мовляв, їздять не в горах, а у лісі. Дитина дивилася на мене зі щирим подивом. Тому, крім безпідставної самореклами, варто було б столичній владі і інформувати громадян.

І наостанок, заглянувши на офіційний сайт КМДА, я дізналася, що цієї зими столична влада так «ощасливила» ще 17 парків. Там було відкрито 12 штучних ковзанок, 10 лижних трас і 5 гірок катання на санчатах. Якщо решта трас, ковзанок і гірок відкривалися з такими ж зусиллями, як у парку «Відрадний», то міські комунальники не надто перетрудилися.

Тетяна ПАСОВА.

На знімках: знак «Лижна траса»; переїхати кучугуру на спеціально облаштованій трасі непросто.

Фото автора.

«Краснодонвугілля» утилізує шахтний метан

Акціонерне товариство «Краснодонвугілля» планує в 2010 році утилізувати 20 млн. кубометрів шахтного метану. В цьому вугільникам допоможе міжнародна компанія «Грін Газ».

Для підвищення безпеки та скорочення викидів шахтного метану в атмосферу вона розширить системи дегазації та утилізації на шахтоуправлін-

ні «Суходольське-Східне» Очікується, що експлуатаційна фаза проекту розпочнеться в четвертому кварталі цього року. Його реалізація дасть змогу утилізувати близько 20 млн. куб. м метану на рік. Шахтоуправління «Суходольське-Східне» — перший такий проект в Україні й черговий у Східній Європі. Роботи в шахті ведуться на глибинах до 1000 метрів, але вони ускладнені наявністю природного метану, що його виводять на поверхню існуючі системи вентиляції й дегазації. Для подальшого збільшення видобут-

ку вугілля ефективність даних систем необхідно підвищити. Як зазначив генеральний директор ВАТ «Краснодонвугілля» Олександр Потапенко, головний пріоритет «Краснодонвугілля» — забезпечення максимально можливого рівня безпеки на своїх шахтах. Великий міжнародний досвід «Грін Газу» в галузі дегазації із застосуванням перодових механізмів Кіотського протоколу дозволить вуглярам створити безпечне й екологічне виробництво.

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.

У Севастополі по кризі вдарили житлом

Майже у два з половиною рази порівняно з 2008 роком збільшили введення в дію житла в Севастополі.

Таку оптимістичну цифру назвали в Мінрегіонбуді України під час підбиття підсумків з виконання регіональних програм житлового будівництва на 2009 рік. За планового завдання 85 тисяч квадратних метрів житла будівельники тільки за перші дев’ять місяців здали в експлуатацію більше ста десяти тисяч. Цифра стає ще значнішою, якщо врахувати той факт, що у двадцяти чотирьох регіонах України обсяги будівництва зменшилися, а в десяти — скоротилися більш ніж удвічі. Лідирує Севастополь і в показнику, що розраховують, виходячи зі зданих в експлуатацію «квадратів» на тисячу мешканців: майже три сотні. Відстають по цьому показнику не тільки Київ, а й Крим загалом.

Ключі від нових квартир отримали пільговики

Мешканці приміського села Угорники, що на околиці Івано-Франківська, отримали ключі від п’яти нових квартир. Це люди, які належать до пільгових категорій. Відверто зізнаються, що такого вони навіть не сподівалися. Однак несподівано допоміг уряд, викупивши квартири для потреб громадян і вклавши державні кошти у завершення будівництва.

— До 1998 року житлової черги в нашому селі не було, — розповідає сільський голова Угорників Любов Атаманюк. — Якщо людина потребувала житла, отримати його могла лише за місцем роботи. А це — дуже невіразна перспектива. З появою в Україні іпотечної державної установи проблеми людей почали вирішуватися.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківська область.

У Вінниці затримано власника автомобіля, який загорівся в торговельному центрі

Власник вантажівки «Газель», за інформацією правоохоронців, утік із місця пожежі після загорання автівки в торговельному центрі «Шок». У той день водій доставив до магазину меблі. Машину поставив у паркінг. А коли побачив, що авто загорілося, спішно залишив місце пожежі. Після чого вогонь перекинувся на будівлю торговельного центру площею в тридцять тисяч квадратних метрів. Як уже повідомляв «Голос України» 6 лютого, приборкати полум’я пожежникам вдалося тільки через три години. За словами старшого інспектора відділу зв’язків із громадськістю обласної міліції Ганни Олійник, чоловік уже надав свідчення, а чи порушать проти нього карну справу, залежить від результатів розслідування.

Віктор СКРИПНИК.

В Орджонікідзе зруйновано житлового будинку під’їзд

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

За даними рятувальників, побутовий газ вибухнув на другому поверсі «сталінки». У результаті один із трьох під’їздів (шість квартир) повністю зруйнований. Усього в будинку зареєстровано 23 мешканці. На ліквідації наслідків надзвичайної ситуації було задіяно 96 осіб, у тому числі 55 рятувальників і дев’ять одиниць техніки МНС. Загальну координацію дій з ліквідації надзви-

чайної ситуації здійснював міністр із питань Чорнобильської катастрофи й надзвичайних ситуацій Володимир Шандра. Глава МНС зазначив, що за фактом має бути порушено кримінальну справу, остаточну причину інциденту визначить слідство. Поки що слідство над цим працює.

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.
Дніпропетровська область.
Фото надано МНС в області.

Бійся людини з автоматом

Трагічний випадок стався недільного вечора на одній із автозаправок поблизу селища Любешів. Після двадцяти години на машині до неї під’їхав начальник відділу прикордонної служби «Дольськ» капітан Віталій Л. Працівники АЗС попросили його почекаати хвилин 20, оскільки була якраз перезмінка. Це викликало в офіцера лютю. Повернувшись до машини, він взяв автомат і відкрив із нього вогонь. Внаслідок цього один 49-річний працівник станції загинув, інший — дістав незначне поранення в голову. Порушено кримінальну справу, офіцера — затримано. За попередніми даними він цього дня відзначав своє 32-річчя і був напідпитку. Довідково, Валерій Л. — син одного з високопосадовців Волинської облдержадміністрації.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Обрали пострадянську стабільність замість європейської непередбачуваності

СВІТ ПРО НАС

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Польська «Газета виборча» у статті «Жити з Януковичем» пише: «Сьогодні повинна шокувати не перемога Віктора Януковича, а масштаб поразки помаранчевих. Незважаючи на великі надії та кредит довіри, вони не змогли навести лад у країні. Президент Віктор Ющенко, який скоро втратить свої повноваження, та прем’єр Юлія Тимошенко понесуть за це велике покарання. Немає сенсу шукати, хто з них винен більше. Обое були символами змін. Учора українці обрали пострадянську стабільність замість європейської непередбачуваності. Ми не знаємо, чи втратила Україна свій шанс раз і назавжди. Сьогодні схоже на те, що країна знову безладно дрейфуватиме між Заходом та Росією. Можливо, Янукович нас здивує, хоча його промови поки що про це не свідчать. «Пріоритетом для України стане відбудова відносин з Росією», — запевнив він в інтерв’ю для «Санді телеграф». Якщо Янукович дотримуватиметься демократичних стандартів, не впроваджуватиме в країні путінських умов гри, стабілізує політичну ситуацію, проведе хоча б невеликі реформи, не відсторониться повністю від Заходу, то стане державним мужем».

Російська «Независимая газета» особливу увагу приділила обіцянкам кандидатів та тому, наскільки реально їх виконати

Президентові України: «Обидва кандидати, відповідаючи на запитання, не раз обмовлялися, демонструючи незнання Конституції та законодавства або зневагу до юридичних основ державності. Тимошенко, наприклад, що коаліційного уряду в Україні не буде — Кабінет Міністрів формуватиметься за принципами «професіоналізму». Янукович обіцяв у разі перемоги запровадити другу державну мову — російську. Подібні питання не входять у сферу повноважень глави держави — без конституційної більшості у Верховній Раді вирішити їх неможливо. Не зупиняючись на деталях, обидва кандидати щедро обдаровували виборців економічними обіцянками, хоча ця сфера теж не належить до функцій та повноважень президента. У підсумку жоден з них так і не пояснив, за допомогою яких законодавчих механізмів, за рахунок яких людських та фінансових ресурсів кандидати мають намір виводити Україну з кризи. Тому виборці, як у першому, так і в другому турі, керувалися не програмними обіцянками кандидатів, а особистим емоційним ставленням».

Американська «Нью-Йорк таймс» намагалася спрогнозувати політику лідера Партії регіонів у разі його перемоги: «Якщо остаточний підрахунок підтвердить перевагу містера Януковича, це стане величезним докором помаранчевій революції, яка покила-на була вивести країну з пострадянської моделі розвитку до євро-

пейської демократії, а натомість спричинила політичну та економічну нестабільність. Перемога містера Януковича також, очевидно, стане перемогою Москви, яка бореться з Заходом за сфери впливу на пострадянському просторі. Поки Янукович за допомогою американських політичних консультантів намагається позбутися іміджу проросійського політика, його дії свідчать про протилежне. Кремль знавіснів від наміру Києва вступити до НАТО, стверджуючи, що Захід порушує традиційні сфери впливу Москви, і містер Янукович готовий відмовитися від цих намірів».

Через п’ять років після Помаранчевої революції Україна готова знову повернутися до Росії — такий висновок після попередніх результатів робить французька «Фігаро»: «Прозахідний ТанDEM Ющенко—Тимошенко зійшов з рейок через постійні конфлікти між Прем’єром та Президентом». Натомість, за твердженням французьких журналістів, два основні питання розбрату між Києвом і Москвою протягом останніх років — вступу до НАТО та статусу російської мови — Віктор Янукович уже давно обіцяє вирішити.

«Євроньюс» повідомляє, що результати українського голосування знову порушують європейське питання. За словами аналітиків агенції, позиція Брюсселя нині дуже важлива, адже якщо питання можливості вступу України до Євросоюзу замовчується в Європі, то те саме

не можна сказати про Росію, котра чітко дала зрозуміти, що хоче мати тісніші зв’язки з Києвом.

А британська «Таймс» стверджує, що після оголошення результатів екзит-полів Україна опинилася перед загрозою можливих політичних конфронтацій на вулицях. «Межа перемоги, однак, становить лише 3 відсотки, що відкриває шлях потенційним змаганням у судах та на вулицях в оголошеній кампанії з боротьби проти фальсифікацій». І якщо Юлія Тимошенко не зробить драматичний прорив найближчими днями, її запеклий конкурент скоріше за все переможе. «Такий результат — загадка для кожного, хто засліплений харизмою кандидата і її закликом здійснити прозахідні реформи. Особливо якщо порівнювати її з паном Януковичем, котрий бореться за те, щоб формулювати свої думки на публіці».

Чудовим поверненням дворового Прем’єра назвав попередні результати українських виборів американський «Уолл-стріт джорнел». Пристрасті наростали ще до виборів, коли обидва кандидати звинувачували одне одного у планах масштабних фальсифікацій та обіцяли вивести прихильників на вулиці, пише видання. Однак «будь-яке продовження суперечок може підірвати молоду українську демократію та пролонгувати економічний параліч країни».

Пресу читали Анна БОЙКО і Тетяна ПАСОВА.

Шахтарі залишаються без пенсій і регресів

Загальна сума заборгованості із заробітної плати в Донецькій області становить 1 460 мільйона гривень. Більша частина боргу числиться за державними вуглевидобувними підприємствами — 1 360 мільйона гривень. Здебільшого це так звані обов’язкові нарахування на зарплату, які мають іти до Пенсійного фонду та інших спеціальних фондів, а також до місцевих бюджетів. Заборгованість перед працівниками становить лише 2,2 відсотка від загальної суми. Торік Кабінет Міністрів дозволив вугільним підприємствам не робити обов’язкових відрахувань, а виплачувати лише «голу» зарплату робітникам. Передбачалося, що з початку 2010 року шахти почнуть погашати заборгованість. Але через складний фінансовий стан вугільних підприємств — грошей від продажу вугілля не вистачає навіть на зарплату — уряд переніс термін погашення заборгованості.

Це призвело, зокрема, до затримок із виплатою регресів, тобто відшкодувань гірникам у зв’язку із каліцтвом чи професійним захворюванням, отриманим на виробництві. «Я пішов до банку знімати гроші, а мені кажуть — не перерахували, — скаржиться колишній гірник Анатолій Тимонін. — І так уже три місяці не платять». «Раніше я міг відкладати на «чорний день» хоча б трохи, а зараз усю пенсію «з’їдаю». Регресу

немає», — зітхає ще один мій співрозмовник, також колишній шахтар.

«Своєю «турботою» уряд виявив шахтарям ведмежу послугу, — прокоментував ситуацію народний депутат України, голова профспілки працівників вугільної промисловості Віктор Турманов. — Відстрочки вугільним підприємствам за обов’язковими платежами найболючіше вдарили по самих робітниках галузі. Потерпіли і мешканці шахтарських міст, а також незахищені верстви населення — пенсіонери, інваліди. До профспілки звертаються трудящі, які сьогодні не можуть оформити заслужену пенсію, тому що підприємство не робило перерахувань до Пенсійного фонду за останні півроку. У чому винна людина? Або інша ситуація: інваліди-регресники вже два місяці не отримують із Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві належні виплати. А для багатьох регрес є єдиним джерелом існування».

У профспілці побоюються, що згодом уряд просто «спише» борги вугільних підприємств перед бюджетом, і пропонують під час формування державного бюджету на 2010 рік записати необхідні для повного погашення заборгованості кошти окремим рядком.

Ліна КУШ.

Учасниці святкування православної Масляної в Києві готують млинці.

Фото Андрія СКАКОДУБА/УНІАН.

Схоже, що країна знову безладно дрейфуватиме між Заходом та Росією

Країна зробила свій вибір

8 лютого. Прихильники Партії регіонів біля ЦВК.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Донецьк. Віктор Янукович, який, за попередніми даними, набрав 90 відсотків голосів виборців Донецької області, майже повторив свій результат п'ятирічної давності (тоді за цього кандидата у Президенти проголосували 94 відсотки виборців області). За Юлію Тимошенко віддали голоси близько 6,5 відсотка громадян. У другому турі явка виборців виявилася вищою на сім відсотків.

Протягом дня обласна організація Комітету виборців України повідомляла про порушення під час голосування. Наприклад, на деяких дільницях надвечір почали виявляти ручки зі зникаючими чорнилами. Також надійшов сигнал про замінування однієї дільниці в обласному центрі: інформація виявилася неправдивою. Крім того, напередодні голосування мешканці області скаржилися на дивні телефонні дзвінки: записаний на плівку голос інформував про начебто прийняті зміни до правил голосування і рекомендував у бюлетені ставити галоч-

йонах області були зафіксовані факти підвозу на виборчі дільниці «маршрутками». Дніпропетровський штаб БЮТ звинувачує «регіоналів» у такому підкупі виборців і обіцяє передати відповідні відомокази у прокуратуру. А в міліції уже вирішується питання про порушення кримінальних справ проти тих, хто колов шини на цих «маршрутках»: п'ятьох зловмисників затримано, повідомили у відділі зв'язку з громадськістю ГУ МВС в області. 85-річній Галині Синій із селища Карнаухівка допоміг проголосувати «Голос України». Напередодні її дочка звернулася до нашого власного кореспондента з проханням посприяти у цій справі. «У першому турі мама написала заяву про те, що хоче проголосувати вдома, оскільки до виборчої дільниці, що за 3,5 кілометра, не дійде. Їй пообіцяли, але вона так нікого й не дочекала. «Зараз на виборчій дільниці мені вже й не обіцяють: кажуть, якщо розчистять дорогу, приїдемо, а пішки до вас ніhto

йти не буде», — бідкалася Людмила Тищенко. У Дніпродзержинській міській раді оперативно зреагували на дзвінок редакції: наша давня читачка радіє, що змогла віддати голос за свого кандидата, а жителі вулиці Садової — що дорогу розчистили.

***

Луцьк. Виборці Волині знову продемонстрували послідовність у підтримці кандидата у Президенти Олії Тимошенко, віддавши за неї понад вісімдесят відсотків голосів. Однак не обійшлося і без прикрошів. Так, у Луцьку на 74-й дільниці виборці, які голосували вдома, на контрольних талонах не поставили своїх підписів. Загалом цій категорії людей в області було приділено недостатньо уваги. Сотні людей похилого віку так і не змогли проголосувати. Таку неприємність мали і у власній родині нашого кореспондента Миколи Якименка. Його тещі, якій у грудні виповнюється сто років, не прислали запрошення і не включили до списків для голосування за місцем проживання. Хоча в попередньому турі вона мала таку можливість. На запитання, чому ж так сталося, один з чле-

штабів претендентів також не помітили суттєвих порушень виборчого законодавства.

***

Крим. Лідером симпатій кримчан залишився Віктор Янукович. За нього проголосувало 78,91% виборців. За Юлію Тимошенко — 16,56%. Усього в Криму зареєстровано виборців 1 млн. 554 тис. 500 осіб. За оперативними даними, на півострові взяли участь у голосуванні 1 млн. 46 тис. 926 виборців. Не обійшлося тут і без курйозів. У Сімферополі на виборчій дільниці №5 округу №1 було розлито ртуть. Після її виявлення всі члени комісії надягли маски, а місце події відгородили. Незважаючи на інцидент, було ухвалено рішення не закривати виборчу дільницю, а завершити процес голосування відповідно до законодавства. Співробітники МНС обробили місце виявлення ртуті. А в Алушті на виборчій дільниці №12 помер від серцевого нападу спостерігач від Партії регіонів. Також у кабінках для голосування у чотирьох районах Криму, це — Ленінський район, Сімферополь, Армянськ, Бахчи-

Київ, Печерський район, голосування в день другого туру виборів Президента України.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

нів 45-ї дільниці в Луцьку цинічно заявив, що їй потрібно було взяти довідку лікаря.

***

Тернопіль. У селі Романівка Тернопільського району сталася пожежа на виборчій дільниці. Першим її помітив місцевий рибалка і повідомив міліціонера, який охороняв дільницю. Вдвох вони винесли сейф з документацією. На місце оперативно прибули пожежники, криміналісти, працівники СБУ та прокуратури. За попередніми даними, причиною загоряння клубу, якому вже понад сто років, стало недотримання правил техніки безпеки при користуванні пічним опаленням. Виборчу дільницю перенесли у приміщення школи, замінили пошкоджені бюлетені, вибори у селі відбулися.

Це єдина екстраординарна подія у день виборів на Тернопільщині. За словами заступника начальника УМВС в Тернопільській області Василя Облещука, жодних правопорушень цього дня не зафіксовано. Спостерігачі від КВУ, громадської мережі «Опора», представники

сарай, були виявлені авторучки зі зникаючим чорнилом.

***

Львів. Активність громадян на виборчих дільницях області минулої неділі була навіть більшою, ніж у першому турі виборів. 75,32 відсотка мешканців області кинули свої бюлетені у виборчі урни.

Координатор спостереження за виборами з громадської мережі «Опора» Василя Думан наголосила: процедури виборів на Львівщині дотримано майже ідеально, хоча виборці інколи поводитися неоднозначно (з'їдали бюлетені або вкидали їх у скриньку демонстративно без позначок). Та й без інцидентів не обійшлося — у селі Новосільці Жидачівського району після закінчення голосування загорілося приміщення ДВК №186 ТВО І28. На щастя, на результати голосування це не вплинуло — бюлетені та документи не постраждали.

Загалом, за результатами опрацювання 91,48 відсотка бюлетенів на Львівщині, лідирує Юлія Тимошенко. Її результат — 85,67 відсотка голосів. За Віктора Януковича проголосувало 8,98 відсотка мешканців. Позначку «проти всіх» поставили 4,33 відсотка голосуючих.

***

Херсон. Електорат Херсонщини в другому турі президентських виборів виявив найнижчу активність — 60,3 відсотка, поступившись лише Закарпатській області. Особливо пасивним було населення міст. Найактивнішими, як і в першому турі, були виборці Верхньорогачицького району. Останнє місце посіли Скадовський та Білозерський райони: тут проголосувало трохи більше половини внесених у списки.

На одній із дільниць, за ініціативою голови ДВК, спекли коровай і частували ним усіх виборців.

За попередніми підрахунками, Віктор Янукович набрав на Херсонщині майже 60 відсотків голосів (59,8 відсотка), Юлія Тимошенко значно відстала від суперника — 33,8 відсотка.

***

Чернігів. В області у другому турі виборів Президента взяв участь 585991 виборець. Більш як 63 відсотки їх віддали свої голоси за Юлію Тимошенко, 33 відсотки — за Віктора Януковича. Характерно, що по виборчому округу №208 проголосувало 152714 осіб, що на 4 відсотки більше, ніж у першому турі виборів. Така тенденція проявилася на

Донецька область, місто Шахтарськ, члени ТВК готують скриньки для голосування вдома.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

ку навпроти прізвища одного кандидата та викреслювати прізвище іншого. Такий бюлетень був би недійсним під час підрахунку голосів. Як розповів міський голова Донецька Олександр Лук'яненко, розслідування цих випадків ведуть міліція і Служба безпеки України, уже встановлені два телефони, з яких дзвонили.

Керівник групи спостерігачів від Парламентської асамблеї країн СНД, депутат Державної думи Російської Федерації Юрій Афонін відзначив спокійну атмосферу та гарно організований процес голосування в Донецькій області. Не було принципових зауважень і у голови місії Українського конгресового комітету США Олега Жуковського.

***

Дніпропетровськ. Спостерігач від Міжнародної громадської організації «За справедливі вибори» Ігор Богданов (Росія) переконаний: загалом другий тур президентських перегонів в області пройшов у нормальному робочому режимі. Найбільш грубим порушенням, за його словами, була відмова деяких дільничних комісій внести громадян до додаткових списків для голосування або свідоме затягування цієї процедури, що позбавило людей права проголосувати. У Дніпропетровську, а також ще у двох ра-

Вихованець Курязької виправної колонії для неповнолітніх у Харківській обл. голосує в день другого туру виборів Президента України на спеціалізованій виборчій дільниці на території колонії.

Фото Ігоря ЧЕКАЧКОВА/УНІАН.

Виборці виходять із кабінки для голосування, поряд з якими стоїть обігрівач, у день другого туру виборів Президента України на виборчій дільниці в с. Варовичі (Київська обл.).

Фото УНІАН.

багатьох виборчих дільницях. У ході голосування спостерігачі, представники партій зафіксували низку порушень виборчого законодавства. Зокрема, в Чернігові було організоване підвезення виборців до дільниць приватними підприємцями з відповідною агітацією, на багатьох балконах багатоповерхівок проводились з'явилися прапори однієї з партій. Найбільшого ж розголосу в регіоні набуло поширення фальшивого номера обласної газети «Гарт» з компрометом на БЮТ.

***

Черкаси. Участь у голосуванні взяло близько 66 відсотків виборців регіону. Як і в першому турі, симпатії мешканців були на боці Юлії Тимошенко. За неї проголосувало, за попередніми даними, близько 65 відсотків виборців.

Як відзначили міжнародні спостерігачі-

раювання порушено кримінальну справу і ведеться слідство.

***

Миколаїв. Область порівняно з першим туром проголосувала трохи активніше, незважаючи на ожеледь. По допомогу до миколаївської міліції звернувся народний депутат України Микола Круглов. Глава обласної організації Партії регіонів повідомив: напередодні дня виборів і безпосередньо в день голосування у квартирах громадян, що проживають у Заводському, Ленінському й Центральному районах міста Миколаєва, почали лунати телефонні дзвінки: голос, записаний на автовідповідачі, пропонував людям у виборчому бюлетені напроти прізвища Тимошенко ставити мінус, а навпроти Януковича — плюс. Адресу перебування автовідповідача міліція встановила без особливих трудно-

бережність загубила дамську сумочку з печаткою виборчої дільниці... А у Вознесенську підприємець у день виборів вирішив прикувати себе ланцюгом до стовпа. Він хотів, щоб громадськість звернула увагу на його проблему у взаєминах із владою.

***

Кіровоград. Спостерігачі від кандидата в Президенти Віктора Януковича зафіксували порушення на виборчій дільниці № 175 ТВО № 104 (с. Зелене), у сейфі якого були виявлені 20 бюлетенів з печатками іншої дільниці. А на дільниці № 96 ТВО № 102 (с. Шляхове) бюлетені для голосування привезли не напередодні, а вранці, перед початком голосування. Мав місце дзвінок невідомого, який відрекомендувався членом окружної виборчої комісії і дав вказівку членам діль-

тельної перевірки. Аналогічна ситуація спостерігалася й у Лисичанську.

***

Полтава. Загалом проголосувало майже 64 відсотки виборців — понад 800 тисяч осіб. За попередніми даними, за Юлію Тимошенко проголосувало 53,97 відсотка виборців, за Віктора Януковича — 39,2, проти всіх — 5,78.

На думку спостерігачів, найхарактернішими недоліками, як і в першому турі, залишалися все ще недосконалі списки виборців, так званий чорний піар, який кандидати застосовували напередодні, та чимала кількість виборців, які голосували вдома. Так, представник міжнародної організації «За справедливі вибори» Олег Ерліх звернув увагу на те, що на Полтавщині кількість людей, які голосували вдома, перевищує загально-

Черга до виборчої дільниці в день другого туру виборів Президента України в Москві.

Фото Романа ЦИМБАЛЮКА/УНІАН.

ничної виборчої комісії усупереч законодавчим нормам не включати людей у додаткові виборчі списки.

На думку багатьох спостерігачів і рядових громадян, хоча кількість виборців у списках після першого туру збільшилася, проте ця робота була проведена недостатньо ретельно. Тож членам ДВК доводилося вносити зміни до списків виборців у день голосування, що створювало певні підозри у зловживаннях. Загалом, на думку деяких спостерігачів, другий тур виборів пройшов спокійніше, ніж перший.

***

Одеса. Громадський порядок на 1474 виборчих дільницях у Одеській області охороняли 5400 працівників міліції. Недоліки в організації виборчого процесу: внесення в списки в день голосування, аномально високий рівень голосування вдома. Крім того, у списки не внесли виборців, яким у проміжок між першим і другим туром виповнилося 18 років. У селі Іванівка, де розташовується 141 виборчий округ, члени виборчому пили воду й кип'ятили чай у різних чайниках через побоювання бути отруєними конкурентами.

— Порушень виборчого процесу, які могли б призвести до перекручень у результатах голосування, не було, — повідомив народний депутат Сергій Гриневецький «Голосу України». — 7 лютого в Україні був гігієнічний день. Відбувся захід, що дасть можливість визначити на п'ять років бодай якусь перспективу.

***

Луганськ. У другій половині дня 7 лютого Луганська обласна організація Партії регіонів поширила заяву, в якій стверджувала, що шахтарі двох державних підприємств — «Свердловантрацит» і «Ровенькиантрацит» за розпорядженням керівників ДП утримуються під землею після четвертої зміни. На поверхню гірники мали піднятися ще о 10.00, проте, як стверджують регіонали, їх умисно не випускають із шахти, щоб мінімізувати явку виборців на ділянки. У другому турі президентських виборів Луганщина також відзначилася кількістю анонімних заяв у правоохоронні органи про замінування виборчих дільниць. Після таких дзвінків близько 10 години ранку було зупинено голосування на чотирьох дільницях Лутугинського району. Процес було відновлено тільки після ре-

українські показники. Зокрема, у Миргородському та Чорнухинському районах ледь не кожен десятий житель виявився «нетранспортабельним».

Не обійшлося, звісно, й без казусів. Так, на виборчу дільницю №15 ТВО №146 прийшов не зовсім тверезий чоловік, який досить дивно відреагував на зауваження присутніх, влаштувавши привселюдне... «поїдання» бюлетеня.

***

Чернівці. Кілька випадків недопуску представників ЗМІ на виборчі дільниці зафіксовано в день голосування в Чернівецькій області. Про це повідомили в інформаційному центрі «Вибори Президента-2010. Громадський контроль проти

Голосування в Харківському гарнізонному Будинку офіцерів на виборчій дільниці № 84 територіального виборчого округу № 173.

Фото В'ячеслава МАДІЄВСЬКОГО (Укрінформ).

фальсифікацій». Зокрема, вранці в неділю в Чернівцях члени ДВК не захотіли допустити на виборчу дільницю №90 спостерігача-журналіста від газети «Толка», повідомив керівник моніторингової групи обласної організації «Комітет виборців» Віталій Труфін. Також спостерігача-журналіста не допустили на дільницю №26 у Чернівцях, яка розташована в ЗОШ №6. На дільницях №49 у Чернівцях та №143 у Сокирянах члени ДВК не допустили позаштатних кореспондентів газети «Свобода слова», які мали при собі всі необхідні документи.

У будинку сільського клубу, де була розташована виборча дільниця, близько 7-ї години ранку 7 лютого сталася пожежа. Можлива причина загоряння — несправність димоходу грубоного опалення. Виборча дільниця перенесена в приміщення дитячого садка.

Фото Віктора ГУРНЯКА/УНІАН.

чі, яких на семи виборчих округах працювало 19 осіб, народне волевиявлення в цілому відбулося без серйозних порушень. Утім, не обійшлося без курйозів. У Катеринопільському районі заїжджі шахтарі роздавали пенсіонерам по 200 фальшивих євро — «надбавку до пенсії» від одного із кандидатів. За фактом шах-

стів, вивчаються обставини й подробиці справи, проводиться подальша перевірка. Вибори ознаменувала ще одна «НП». У переддень голосування до міліції з досить несподіваного приводу звернувся секретар однієї з виборчих дільниць. Молода особа зізналася, що в стані алкогольного сп'яніння через власн у нео-

Житомирська область, Радомишльський район, село Борщів, голосування в день другого туру виборів Президента України.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Закупівельні ціни на зерно гречки с початку року зросли майже на третину — до 3—3,1 тисячі гривень за тонну

Минулого тижня в країні продовжували дорожчати ріпчаста цибуля і білокачанна капуста («АПК–Інформ: овочі & фрукти»)

АКТУАЛЬНО

► *ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ*

Від морозів рятує сніг...

На Луганщині через січневі морози під загрозою вимерзання опинилося близько 20 відсотків площ озимих. Переважно це поля агрогосподарств Троїцького, Білокуракинського, Новоопсковського та Марковського районів. Водночас заступник голови Луганської облдержадміністрації Олександр Ольшанський уважає, що про загибель посівів говорити ще рано. Висновки про перезимівлю озимих будуть лише за місяць. А поки що втішає те, що в січні випало 40—60 міліметрів опадів, а це вище середньомісячної норми. Завдяки сніжному покриву, який зберігається на більшій частині території області, земля не промерзла глибоко.

Алла АНТИПОВА.

► *ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ*

...але не всіх

Через сильні морози може загинути більш як 50 відсотків виноградарників. Про це заявила заступник директора з наукової роботи НДІ виноробства і виноградарства імені Таїрова Ніна Мулюкіна, **передає «РБК-Україна»**. За її словами, вже до кінця січня з'ясувалося, що деякі сорти, завезені з європейських країн, вимерзли на 80—100 відсотків, а нова хвиля похолодання ще тільки очікується. «Остаточні висновки можна буде зробити лише в березні, коли почнет рух соків, але й нині очевидно, що для заповнення завданих морозом втрат знадобляться роки роботи», — заявила фахівець.

Городенківці вимагають припинити руйнацію цукрозаводу

ПРОТЕСТ

Колишні працівники Городенківського цукрозаводу вимагають від влади зупинити руйнацію підприємства. Про це вони заявили на мітингу, який відбувся під стінами райдержадміністрації **(на знімку)**.

Люди побоюються, що найближчим часом завод поріжуть на металолом. Вони стверджують, що бурякопункт уже продано якійсь фірмі. Така само доля чекає й решту виробництва. Городенківці звертаються до обласної ради, Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Президента України, Прем'єр-міністра з проханням знайти інвестора і запустити підприємство, яке розвалюється на очах. Водночас від прокуратури вони вимагають перевірити діяльність колишніх власників заводу, що призвела до його банкрутства.

Нагадаємо, що на Прикарпатті уже немає жодного діючого цукрозаводу. Колишній Бовшівський відновити вже не вдасться. Два роки не працює й Городенківський. Тож у районі різко скоротилося вирощування цукрового буряку. Якщо в кращі часи тут засівали й по 5—7 тисяч гектарів, то минулого року — близько 150 гектарів. Якщо завод розтягнуть до останнього, то надію на відновлення виробництва остаточно втратять півтисячі городенківців.

Фото Людмили СТРАЖНИК.

— Районна влада на боці людей, — прокоментував ситуацію перший заступник голови Городенківської райдержадміністрації Роман Барик. — Ми обома руками за відновлення роботи підприємства. З проханням не згубити останню на теренах Прикарпаття цукроварню не раз зверталися до всіх гілок влади. Відповідь звідти була одна: завод узяв кредити в банку і їх не повернув. Тож тепер за борги банк забрав ви-

робничі потужності й розпоряджається ними як своєю власністю. Мета у кредиторів одна: будь-яким способом повернути свої гроші.

Про суму боргів нам невідомо. Кажуть, що то «комерційна таємниця». Але держава не мала б кинути підприємство і людей напризволяще. Подивіться, що нині робиться з цукром. Ціни на нього стрімко зростають. Колись за центнер його платили 300 гривень, а тепер — тися-

чу. Урядовці думають, як завезти цукор-сирець з-за кордону, а на своєму буряковому ставлять хрест. Політика держави не спрямована на підтримку вітчизняного виробника цукру. А люди не дурні. Пшениця чи ріпак дають більші прибутки, а роботи з ними менше. То вони від буряку переходять на виробництво інших культур. Але до чого ми так догадуємося?

Дарина НАЗАРЧУК.
Івано-Франківська область.

«Хто ти такий, щоб тобі землю давати!..»

СИТУАЦІЯ

Тільки через суд підприємець Микола Циба з Вінниччини відстояв своє право на отримання в оренду земельної ділянки. Однак уже більше року рішення суду не виконує Вінницька райдержадміністрація, що є відповідачем у справі. Парадоксальність ситуації ще й у тому, що спочатку адміністрація не заперечувала стосовно надання підприємцю землі в оренду... Але за той час, поки він збирав необхідні документи, до Земельного кодексу внесли зміни, які, мабуть, стали «каменем спотикання».

У лютому 2007-го Вінницька районна державна адміністрація дала дозвіл підприємцю Миколі Цибі на оформлення документів для передачі йому в оренду земельної ділянки. На площі приблизно десять гектарів той планував посадити сад. Ділянку мав отримати на території Мізяківсько-Хутірської сільради Вінницького району. До речі, сесія сільради також погодила це питання. Хоча земля ця за межами населеного пункту і розпоряджається нею районна адміністрація, депутати все одно висловили свою думку.

Ділянка давно ніким не використовувалася. На ній переважають глиняні ґрунти. Тому для вирощування жита-пшениці не придатна. А ось сад може плодоносити.

Утім, марно підприємець витрачав час і кошти на оформлення необхідних документів. Коли дозволи були в нього на руках, чиновники з райдержадміністрації... передумали надати землю в оренду.

Навіть судові рішення не зарадило

— Один із чиновників так і сказав мені: «Хто ти такий, щоб тобі давати землю» (!?), — каже Микола Циба. — Я був спантеличений. Не беруть до уваги навіть рішення суду. З листопада 2008 року Вінницький окружний адміністративний суд визнав неправомірною відмову Вінницької райдержадміністрації в питанні передачі мені в

оренду землі. Зобов'язав прийняти розпорядження про можливість передачі землі мені в оренду. Але цього не було зроблено і судовий документ досі не виконано.

— Якби мені одразу відмовили, я не витрачав би час і кошти на оформлення документів, — каже підприємець. — Це дуже клопітна справа. Назву тільки деякі з організацій, пороги яких довелося оббивати, поки отримав належні документи. Щоб погодити проект землеустрою з відведення земельної ділянки, треба було отримати висновки державної санітарно-епідеміологічної експертизи, відділу містобудування та архітектури, державного управління охорони природного навколишнього середовища, виготовити акт обстеження земельної ділянки та викопіювання кадастрового плану...

За словами співрозмовника, більш як два роки витрачено на оформлення документів. Деякі з них довелося збирати повторно. Нарешті в березні 2008-го підприємець отримав висновок державної експертизи на всю землепорядну документацію, який затвердив начальник головного управління земельних ресурсів у Вінницькій області Олексій Коник. У документі зазначено, що проект відведення земельної ділянки відповідає вимогам чинного законодавства. Тож уже можна було укласти договір підприємця з райдержадміністрацією про надання в оренду землі. Однак у чиновників свої аргументи.

Підприємець Микола Циба через суд відстояв право на отримання в оренду землі, але рішення так і не виконано райдержадміністрацією.

Щоразу нові причини відмови

Уже у вересні 2008 року підприємцю М. Цибі пояснили: набуття права оренди земельних ділянок, що перебувають у державній або комунальній власності, здійснюється на аукціонах. Однак цю умову не дотримано, тому він може набути право оренди земельної ділянки виключно на аукціоні.

— Це одна із багатьох причин відмови, — каже підпри-

ємець. — Її навіть суд не взяв до уваги. Чому? Бо обов'язковість аукціонів запроваджено вже після того, коли мною були подано документи. Як пояснюють у суді, закон не має зворотної сили.

Кличуть на допомогу «вищих» чиновників

— Під час одного із судових засідань начебто вже узгодили вирішити це питання за згодою сторін, — розповідає Микола

Циба. — Я сподівався, що нарешті укладемо договір. Натомість отримав ще одного листа з райдержадміністрації. Цього разу, як зрозумів, я маю стати фермером перед тим, як отримати право на оренду землі. Цитую: «Відповідно до положень Закону України «Про фермерське господарство» формою підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти сільськогосподарську продукцію, є фермерське господарство». Мовляв, якщо я хочу виробляти продукцію, — маю стати фермером.

Ще більше здивувала інша інформація, наведена у згаданому листі. Мені повідомили, що районна державна адміністрація звернулася до обласної з проханням перевірити на предмет відповідності Конституції і чинному законодавству розпорядження голови Вінницької райдержадміністрації за № 303 від 24.02.07 р. Нагадаємо, саме цим розпорядженням райдержадміністрація ще три роки тому погодила надання земельної ділянки підприємцю Цибі і дала дозвіл на виготовлення документів на її відведення.

— На мою думку, це остання рятівна соломинка, за яку чіпляється місцеве керівництво, — каже підприємець. — А як же тоді бути з усіма висновками? Зрештою, є ж рішення суду.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

Фото автора.

Порівняйте

З відповіді начальника управління Держкомзему у Вінницькому районі Діани Галандзовської:

— Передача земельних ділянок для ведення товарного сільськогосподарського виробництва суб'єктам підприємницької діяльності — фізичній особі — не передбачена чинним законодавством.

З відповіді голови Вінницької райдержадміністрації Юрія Щетиніна:

— Під час розгляду поданих вами документів управлінням Держкомзему у Вінницькому районі встановлено їх невідповідність вимогам чинного законодавства України. Поняття «гро-

мадянин України» та «фізична особа — підприємець» не є тотожними, тому із заявою повинен був звертатися суб'єкт господарювання, в даному випадку — фізична особа, підприємець.

У Земельному кодексі України (ст. 93) зазначено, що земельні ділянки можуть передаватися в оренду громадянам та юридичним особам України, іноземним громадянам і особам без громадянства, іноземним юридичним особам, міжнародним об'єднанням і організаціям, а також іноземним державам. А орендувати земельні ділянки можна для провадження підприємницької та іншої діяльності.

Привид недофінансування

Чи зможе товаровиробник прожити без дотацій?

ПЕРСПЕКТИВА

Знайти однозначну відповідь на це запитання не вдається. Жоден із господарників, який працює на землі, не відмовиться від грошової підтримки. Навпаки, дуже часто доводиться чути, що цих грошей замало порівняно з тим, що вдається отримувати від держави, скажімо, багатьом європейським колегами. Але паралельно з цим не раз доводилося зустрічати сільських трударів, котрі практично жодної гривні не отримали в дарунок. А при цьому не збираються кидати своєї справи й не скаржаться на провальний бізнес. То чи справді раціонально використовуються бюджетні кошти, й для кого вони мають бути призначені?

Гроші за збитки, яких немає

Голову обласної ради Івана Гладуняка майже два роки тому зацікавила така ситуація. Після стихійного лиха низка господарств краю отримала компенсацію за втрати. Причому, як часто буває в таких випадках, йшлося про мільйонні суми. Та, як з'ясувалося пізніше під час жнив, на тих територіях, котрі начебто потрапили в зону руйнівної негоди, було зібрано чи не найкращі врожаї.

— Мене здивувало, як таке може бути? Адже саме ця компенсація мала б видаватись тим, хто втратив плоди своєї праці через негоду, — поділився сумнівами голова. — Тому й направив депутатський запит до правоохоронних органів, щоб розібратись у ситуації.

За словами керівника, СБУ за даним фактом було порушену кримінальну справу. Однак розслідувалась вона майже рік, а потім почала якось непомітно розпадатись. Намагання депутата отримати хоч якусь інформацію завершилися посиленням на таємницю слідства. Хоча які можуть бути таємниці, коли мова йде про використання державних коштів, до того ж чималих.

Крапка в цій історії не поставлена й досі. Тепер навіть у голови облради є сумнів, що в ній взагалі буде знайдено винуватців. Після цього мимоволі запитав: якщо навіть у подібних ситуаціях важко з'ясувати, наскільки ефективно бу-

ли використані кошти, то що казати про ті, які виділяються на цілком законній підставі.

Свою точку зору на ці проблеми висловило територіальне управління Рахункової палати, оприлюднивши результати перевірок ефективності використання бюджетних коштів в аграрній галузі протягом кількох минулих років. Вони виявились промовистими. Так, у Хмельницькій та Житомирській областях незаконно було використано понад 162 мільйони гривень державної підтримки. Щоправда, Хмельниччина «перебрала» лише трохи більше восьми мільйонів. Але хіба цього замало, щоб говорити про справді нераціональне використання грошей?

Навіть фахівці звертають увагу на недосконалість механізму державної грошової допомоги. Причому намагання змінити його, здається, лише погіршують ситуацію. За прикладом далеко ходити не доводиться. Вже цьогорічні зміни в нарахуванні дотацій на молоко призвели до небаченого подорожчання всієї молочної продукції. Невизначеність у буряківництві та цукровій галузі так само підштовхнула до інфляційних процесів. Що далі? Чи може хтось з аграріїв справді розраховувати на дієву підтримку, і якою вона повинна бути?

За паперами коштів не видно

У Миколи Паромея із Кременної, що в Городецькому районі, зовсім невелике фер-

мерське господарство. Кілька родинних паїв, кілька орендованих в односельців — ось ті близько півтори сотні гектарів, на яких він вирощує свої врожаї. Та розпочинати навіть цю не дуже велику справу було непросто. І через те, що охочі до роботи руки в селі тепер не відшукати, — всі роз'їхались на заробітки по далеких світах, і через брак техніки.

Від колишнього, одного з найпотужніших в області, господарства фермеру-початківцю у майновий спадок перепали сівалка, катки та борони. Тож уже потім старенький комбайн та три зношені трактори довелося купувати. Причому за власні кошти. Про будь-які відшкодування за придбання техніки навіть не йшлося.

Взагалі в цій родині діє правило: розраховувати тільки на власні сили. Тому жодних кредитів не брали. Щоправда, одного року таки наважились оформити документи на отримання відшкодування за посіяні площі. Однак різних паперів, довідок довелося збирати стільки, а сама компенсація була така незначна — від 60 до 100 гривень за гектар посіву, що більше цією справою вирішили не займатись. Клопотів багато, а результат — мізерний.

Не дивно, що два роки тому лише третина господарств області сформувалась правом на таку фінансову підтримку. А вже наступного року кількість їх зменшилась на 57 господарств. Про торішні перипетії з дотаціями навіть говорити не доводиться: урядові обіцянки виявились такими великими, а бюджет настільки скупим, що в рослинництві грошової підтримки так і не вдалось нікому отримати. В інших галузях вона виявилася мінімальною і, як наслідок, доступною лише винятковим господарствам.

Говорити про фінансові порушення там, де виплати сягали буквально пару тисяч гривень, не доводиться. Але ті самі складні бюрократичні механізми минулими роками декому таки створили ідеальні умови для нераціонального використання коштів. Аудиторські перевірки управління Рахункової палати ще раз це підтвер-

джують. Так, хтось закрити очі на те, що в двох товариствах була заборгованість перед бюджетом, що унеможливило отримання будь-яких допомог. Однак це не завадило їм одержати 142 тисячі гривень бюджетних коштів.

Ще одне м'ясопереробне підприємство «забуло», що гроші, які не були виплачені сільгоспвиробнику за здану сировину, повинні повернутись до бюджету, а не на рахунок підприємства. Через таку забудькуватість на рахунок опинилось понад 1,3 мільйона гривень.

Про те, що державні гроші виплачуються тільки за продукцію відповідної якості, взагалі окрема розмова. Бо хтось вважає, що вигодував доброго бичка, а хтось переконаний, що й вага худоби не така, й тримали її в господарстві не стільки, як передбачено законом...

А в результаті контролюючі органи скаржаться на нераціональне використання державних коштів, а селяни — на надто велику прискіпливість з боку тієї ж держави, котра не стільки грошима допомагає, скільки різних додаткових умов висуває.

Врожай з мільйонами і без

Якщо дармові гроші є, то було б справжнім безглуздом відмовлятись від них. І це добре зрозуміли потужні приватні компанії, які орендують десятки й сотні тисяч гектарів. В обласному управлінні сільського господарства не без скептичної усмішки розповідають про те, як юристи однієї з таких компаній ледь не ночували в управлінні, поки не оформили всі документи й не отримали належні гроші.

Приватник знав, за що боровся: будь-яка фінансова підтримка одразу позначається на собівартості продукції, й, отже,

ІНФОРМАЦІЯ ДО РОЗДУМІВ

Попри значне скорочення дотацій із державного бюджету протягом минулого року обсяг продукції сільського господарства на Хмельниччині зріс на 2,1 відсотка, в тому числі в сільськогосподарських підприємствах — на 1,2 відсотка, в господарствах населення — на 2,6.

Сирієць-гінеколог лікує Киселівку від кризи

РЕАЛІЇ

У Киселівці останнім часом намітілися значні соціально-економічні зрушення. Люди пов'язують їх із діяльністю інвестора — Саада Махфуда, який вклав майже 5 мільйонів гривень у відродження неперспективного села. Його представником у ньому, виконавчим директором ТОВ «Агроресурс-2006», працює сирієць Оваед Крейш (на знімку). Він — кандидат медичних наук, захистив дисертацію «Профілактика плацентарної недостатності у жінок, які багато народжують». Але нині успішно працює й на ниві сільського господарства.

— Після закінчення Національного медичного університету імені О. Богомольця я вчився в аспірантурі, — розповідає підприємець. — Уже був одружений на українці, мав двох доньок. Зрозуміло, грошей було обмаль, родина не мала квартири. Оскільки я член україно-сирійського товариства, то мене добре знав мій земляк Саад Махфуд. Саме він і запропонував мені керівну роботу на Чернігівщині.

Крейш навіть устиг чотири роки попрацювати палатним лікарем у Києві. Тобто займався практичним лікуванням. У Киселівку до нього, до речі, приїжджають консультуватися зі столиці колишні пацієнтки. Та й киселівці звертаються. Чим може, тим допомагає. Загалом він

не полишив наукові заняття. І сподівається, що захистить ще й докторську дисертацію. Хоча в селі його уже давно називають Доктором.

Команда сирійців працює в Менському районі з 2007 року. Господарство, яке до цього функціонувало в селі, повністю збанкрутувало. За борги продали всю техніку, навіть із тваринницьких приміщень вибили поїлки і здали їх на металобрухт. Скрізь були бур'яни, чагарники; дріт зі стовпів зняли «хороші люди». Отож новим господарем довелося починати з наведення елементарного порядку, прибирання сміття. Такий підхід шокував багатьох чернігівських господарників. Адже інвестори, як правило, здебільшого обмежуються незначною благодійною допомогою школам, дитсадкам. А тут — нещадне нищення чагарни-

ків! Розбивання квітників, закладання саду!

Але у всьому цьому дуже простий секрет: новий керівник зник до чистоти, до порядку, як у пологовому відділенні. В селі оселилася його дружина, народився син. І йому зовсім небайдуже, який краєвид вони бачать довкола себе!

Невдовзі були відремонтовані тваринницькі приміщення, контора, гуртожиток. Закупили 15 тракторів, 12 машин, 3 зернові комбайни, інший сільгоспінвентар. А оскільки сирійці запланували працювати на перспективу, то вклали кошти у відродження дитсадку (нині там виховуються 20 дітей. — Авт.), в ремонті клубу, амбулаторії, навіть церкви. Є тепер у селі і лазня з басейном. Печуть хліб у власній пекарні. Спорудили на виробничих дільницях туалети, душові!

У ТОВ «Агроресурс-2006» нині трудяться 150 місцевих мешканців. Працівники ферм отримують по 1000 гривень. Ще більше — механізатори.

Крейш зізнається, що 2008 рік «Агроресурс-2006» завершив збитково. Торік ще не мали прибутків, але вже досягли пристойного результату. А ось цього року постараються отримати більше, ніж вклали.

— Перспективною стає для нас картопля, — каже керівник агрофірми, — вирощували її на понад 100 гектарах. Всю продали по 1,5 гривні за кілограм, бо не мали картоплесховищ. А тепер плануємо порати крохмалисту на 400 гектарах. Спорудили вже два картоплесховища для її зберігання. Адже ціна її взимку набагато вища, ніж восени. Думаємо також вирощувати соняшник на 70 гектарах, гірчицю на 200, сою на 150, кукурудзу на 120 гектарах. Загалом ми взяли в оренду майже 4000 гектарів ріллі та сінокосів. Крім Киселівки, працюємо

дає додаткові прибутки. Але хто ще виграв у цій ситуації, окрім приватника? Чи змінила ця бюджетна підтримка ситуацію на ринку продовольчих цін? Чи збільшилися загальні обсяги виробництва зернових, цукру, молока та м'яса? Чи наблизилася вона хоч на крок українського хлібороба до світових стандартів виробництва та споживання продуктів?

Не намагатимусь давати відповіді на ці запитання, бо не тільки мені, а й будь-якому фахівцю навряд чи вдасться знайти ґрунтовний економічний аналіз впливу бюджетних витрат на ефективність хліборобської праці. Дотації стали, швидше, звичкою, що вироблялась роками, ніж справді дієвою економічною категорією.

Таке твердження спричинить чимало нарікань. Бо не раз доводилось чути про суми бюджетних підтримок, які діють у різних країнах. Мовляв, наші не йдуть у жодне порівняння. І це справді так.

Але ж є й інша думка: хоч скільки грошей на село давай — вони шезають без сліду. Тож, швидше за все, мову вже давно потрібно вести не про обсяги підтримки, а про систему її надання, яка стала б органічною складовою в комплексі виробництва сільгосппродукції та ціноутворення.

До того ж досвід минулого року вочевидь засвідчив: чутки про можливу загибель аграрного сектору без бюджетних вливань виявились явно перебільшеними. Бо надходження з бюджету значно зменшились, а сільська економіка краю при цьому не тільки не пропала, а ще й здивувала своїми результатами. За загальною економічної кризи, коли доводиться говорити про колосальні спади в промисловості, будівництві, торгівлі, село прозвітувало про збільшення обсягів.

Чи стало воно від цього багатим? Навряд. Але це, як то мовиться, вже зовсім інша історія. Її фінал залежить значно більшою мірою від комплексу різних соціальних, економічних та політичних чинників, ніж від того, чи вдалось комусь отримати дотацію.

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.

Упродовж минулого року на Сумщині було створено 20,7 тисячі робочих місць, однак майже 19 тисяч людей поповнили лави безробітних, переважна більшість з яких — працівники сфери малого бізнесу, інформує наш власкор Владислав ЖМУРКОВ

НАК «Нафтогаз України» розраховує отримати платіж за новими розцінками за транзит природного газу територією України від «Газпрому» в квітні за підсумками транспортування в березні — перший заступник правління «Нафтогазу» Ігор ДІДЕНКО

«Не пийте, хлопці, — Вкраїна просить...»

ПРОБЛЕМА

Боротьба простого народу за свою тверезість — біла пляма в українській історії. Однак не лише з чисто пізнавальної мети про неї треба розповідати. А тому, що сам час вимагає...

Увесь лютий — ні краплини алкоголю!

Серед великих і малих свят, які розраджують і звеселяють наш нарід, ми чогось забули про одне, яке, можливо, на сьогоднішній день є мало не найголовнішим для українського суспільства. Цей день, 2 лютого, проголошено «святом Відродження». Звичайно, далеко не кожен згадає, що то було за товариство і що воно обстоювало. (За величезної кількості українських партій та партійок їх легко сплутати, тим паче що нині справді діє політична структура з тогочасною назвою. Однак прошу не плутати. Йдеться про інше.) А боролося на початку минулого століття товариство «Відродження» за тверезість. І мало для цього величезні підстави — пив люд нещадно (30000 корчем на території тогочасної Галичини!), і тому свідомі свого обов'язку найкращі представники тогочасної інтелігенції об'єдналися.

Українці мали величезну і, без перебільшення, цікаву історію боротьби з пияцтвом, та й масштаби пиятики справді вражали й вимагали спротиву. Напевно, тому антиалкогольне товариство «Відродження», зареєстроване 14 лютого 1909 року, швидко набирало обертів. Весною 1910 року майже 700 галицьких громад висловилися проти корчем на своїх територіях. Приміром, на Великдень 1910 року вся громада села Ярушичі, що на Стрийщині, присягнула не вживати горілки протягом 6 років, а також не заходити до корчми за будь-яким товаром. Як наслідок — корчма закрилася, а на її місці постали школа і каплиця.

Цілі села, одне за одним, відмовлялися пияти. Цілком зрозуміло, що для цього треба було здійснити просто шалену роботу і, звичайно, підключити, а вірніше, поставити на чолі моральних авторитетів, які могли словом впливати на громади. На щастя, в тогочасній Галичині такі були. Митрополит Андрей Шептицький у лютому 1930 року виступив з відозвою, яка справила величезне враження. Були в ній, зокрема, такі слова:

«Український народе!.. Чи не чуєш щодня про злочини, убивства, крадіжки та розбої, яких допускаються старі й молоді напідпитку? Чи не знаєш, що батьки-п'яниці приводять у світ тупоумних дітей, ідіотів, епілептиків, сухотників або із вродженим нахилом до злочинності?»

Найвищий час схаменутися та глянути у вічі сумній дійсності. Треба вже раз пізнати цю невмолиму правду, що сила одиниці та всього народу лежить у тверезості! А коли хочемо діждатися кращої будучності, то мусимо виповісти безщадну боротьбу алкогольним напиткам і їх розсадникам-корчмам.

У тій цілі проголошуємо цього року, як і кожного, місяць лютий місяцем боротьби з алкоголем та корчмами. Нехай кожен почне від самого себе! Зрічемося вживати тої отрути та перестанемо силувати до неї друзі!»

...Не словом, а прикладом докажімо, що ми є живим великим народом, що хоче кращої будуччини та вміє до неї змагатися!»

Нема що додати... Стільки років минуло, а ніби для сьогоднішньої України написано! У день виборів я згадала про цю відозву, дивлячись, як зраненька мало не натовпи алкоголіків гуртувалися навкруги виборчих дільниць в надії, може, хтось їхній голос купить? (Задля оковитої — все на продаж!) Та цього року здійснити такий бізнес не вдалося, і, покрутившись трохи, п'янички попрямували, сумні, додому...

ДОВІДКА «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

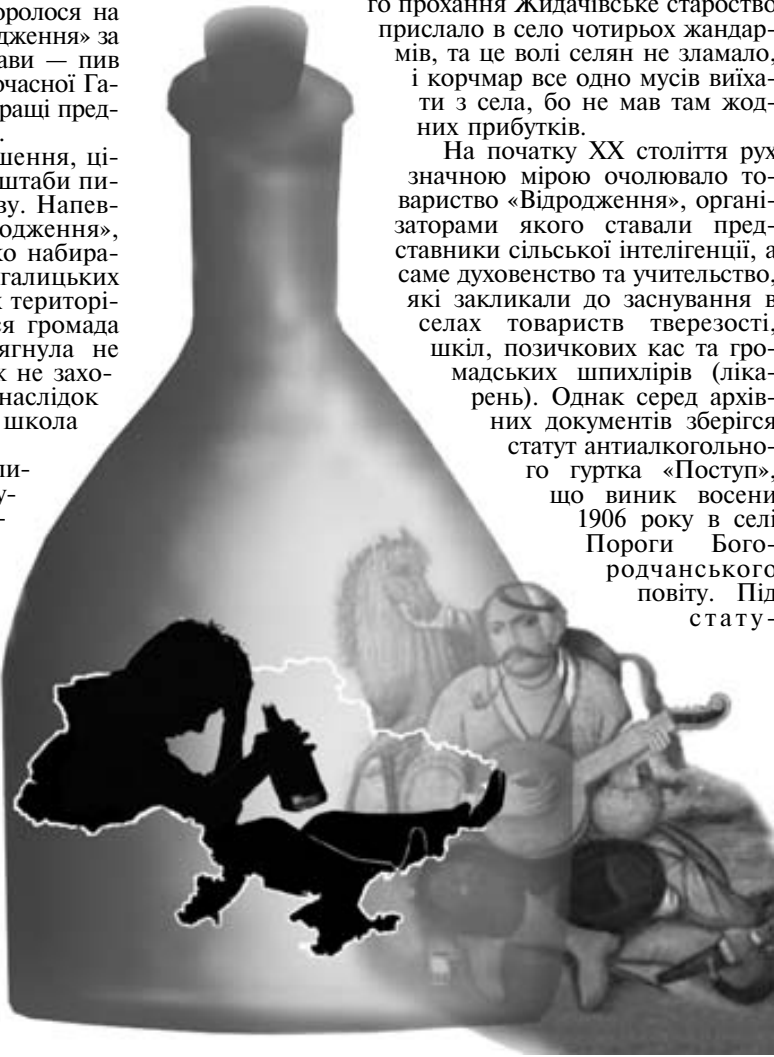
За підрахунками Всесвітньої організації охорони здоров'я, повне пошкодження генофонду народу настає вже в разі обсягу алкогولةвиробництва 8 літрів на душу населення на рік. Саме тоді починається згасання етносу. До речі, за Горбачова цей показник досяг 10 літрів. Сьогодні в незалежній Україні, офіційна статистика, що не враховує колосальний тіньовий алкогольний ринок, свідчить про більш як 13 літрів на душу! Ще один вражаючий висновок зробила ВООЗ про те, що українська та ізраїльська молодь посіли перше і друге місця у світовому рейтингу споживання алкогولة серед дітей та молоді. У рамках дослідження науковці опитали понад 200 тисяч учнів 5-х, 8-х і 10-х класів у сорок одній державі світу. За результатами опитування вчені склали список країн, де підлітковий алкогольний набув особливо загрозливих масштабів. Так от: перше «почесне» місце — за Україною!.. У нас 40 відсотків підлітків вживають алкоголь принаймні раз на місяць.

Увечері я знайшла брошуру авторства Василя Лаби — дивовижного чоловіка, який зібрав разом і видрукував уже в незалежній Україні «Історію боротьби галицьких українців за своє духовне визволення». Тоненька книжечка стала бібліографічною рідкістю, її з 2000 року ніхто не перевидавав, хоча вона могла б пролити світло та нагадати про чимало добрих починань. Можливо, комусь це невідібно. А раптом люди надумують брати приклад? Це ж які збитки для олігархів—власників заводів із виробництва горілки!

Випив — плати штраф!

Навіть складно сьогодні уявити, наскільки масовий був у Галичині рух тверезості і наскільки цікаві були його форми. Зрештою, нема чого дивуватися: методи були прості та ширі, як душа народу, що не хоче гинути від оковитої. У 1911-му громада села Пониква вирішила бойкотувати корчму під страхом штрафу в 10 корон, накладеного на порушників. У селі Добрівляни Жидачівського повіту корчма стояла якраз навпроти школи, і селяни розпочали свого роду психологічну війну проти корчмаря — шумом і криками не давали йому вночі спати. Але на його прохання Жидачівське староство прислало в село чотирьох жандармів, та це волі селян не зламало, і корчмар все одно мусів виїхати з села, бо не мав там жодних прибутків.

На початку ХХ століття рух значною мірою очолювало товариство «Відродження», організаторами якого ставали представники сільської інтелігенції, а саме духовенство та учительство, які закликали до заснування в селах товариств тверезості, шкіл, позичкових кас та громадських шпихлірів (лікарень). Однак серед архівних документів зберігся статут антиалкогольного гуртка «Поступ», що виник восени 1906 року в селі Пороги Богородчанського повіту. Під стату-

том стоять підписи 12 селян, і саме вони, вочевидь, стали засновниками першого в Галичині українського сільського товариства такого типу.

Звичайно, виникло товариство не на порожньому місці. Як і біда не прийшла в один день. Виступаючи в галицькому сеймі 23 лютого 1866 року, посол С. Качала (автор популярної тоді брошури «Що нас губить, а що нам помочи може?») із сумом стверджував: «Нині намножено шинків без числа по полях, по лісах і по селах, що неміра. Навіть по селах маленьких, де донедавна ледве був шинок, нині потроїлося, так же і по хатах хлопських шинки закладаються без перешкоди». (Чи не здається вам, що й сьогодні схожа ситуація?) Причиною сільської пиятики було й таке правило: за виконану селянами роботу економ давав чек на певну суму і посилав селян до корчми по горілку. Звісно, що припрошування до келишка-другого призводило до того, що селянин лишав тут і якусь частку своїх грошей.

Не дивно, що митрополит Йосиф Сембратович 3 квітня 1874 року звернувся до народу з посланням «Про високу гідність людини». За його ж проханням папа Пій IX надав «Братствам тверезості» духовні підльги, і такі братства почали відновлюватися. (За архівними даними, братства зароджувалися ще в 40-х роках ХІХ століття, спочатку при костьолах та церквах).

29 жовтня 1872 року митрополита консисторія дозволила проводити у Львівській єпархії духовні місії проти пияцтва, що виливалися в багатотисячні зібрання селян. Священники проголошували довгі промови проти пияцтва, влаштовувалися символічні похорони горілки, встановлювалися пам'ятні хрести тверезості. Селяни в ці дні масово складали присяги не вживати алкогولة. Їм вручали «Грамоти братства воздержности» або брошури «Меч духовний». Лише з

кінця 1874 року до середини 1875-го було роздано 60 тисяч примірників «Грамоти».

І все-таки влада завжди виявляла в цьому питанні суперечливі наміри. Наприкінці березня 1901 року у Відні розпочав свою роботу антиалкогольний конгрес, і його почесний президент, австрійський міністр освіти Гартль зазначив, що на Галичині є краєвий закон проти пияцтва, який варто було б застосувати по всій країні. Цього, звичайно, не сталося, бо і тоді, і сьогодні прибутки можновладців важили більше, ніж здоров'я народу.

Коли люди переставали відвідувати шинки і прибутки виробників горілки падали, вони натискали на різні гальма — і закони щодо алкогولة «м'якали». Так у жовтні 1882 року польське поміщиці домоглися усунення «незручного» митрополита Сембратовича, бо занадто сильний за часів його правління був рух тверезості.

ФАКТ

У травні 1875 року галицький сейм під тиском громадськості навіть прийняв закон проти пияцтва, за яким затриманих у громадських місцях пияків карали штрафом у 5 ринських або арештом до 3 діб. У разі повторного затримання протягом 3 місяців покарання зростало втричі. Призначалися штрафи і для шинкарів — за споювання підлітків, продаж горілки особам у нетверезому стані та продаж поза корчмою.

Чи вчить нас історія?

Сьогодні прикладів боротьби з алкогольізмом, коли, приміром, уся сільська громада піднімалася б на боротьбу з оковитою, зі свічкою не знайти. А таких ентузіастів, як отець Гілецький, — дуже мало. Не раз збирав він у селі Станків, що на Стрийщині, хресний хід «Похорони алкогольізму». Від 600 до 1000 людей виходило; вони зупинялися біля кожної хати, де торгували горілкою, і молилися, щоб повернути продавців на покаяння та добрі справи. А потім утворювали символічну могилу. В яму кидали пляшки з горілкою і робили насип. Коли якось хтось сказав: «Ось побачите — пияки вночі прийдуть та викопають пляшки...», пляшки побили, а на насипу встановили напис: «Бог є любов».

Треба визнати: коли лише розпочав отець Ігор Гілецький свою антиалкогольну діяльність, над ним жартували. Бувало й таке, що насміхалися навіть священики. Йому навіть погрожували, та він уперто своє робив! Постановив, що 7 числа кожного місяця о сьомій годині вечора всі прихожани церкви молитимуться за тих, хто не може позбутися узалежнення: споживає надміру горілки чи вживає наркотики. А що будеш робити, як на 289 дворів аж у 30 хатах можна було вільно горілку придбати?! Торгівля оковитою стала комерційною справою, в потужній структурі селяни — лише гвинтики, а головними виконавцями є гуртові продавці, що приїжджають з міста. Оці сильні та грошовиті люди й не хотіли, щоб селяни відвернулися від пиятики. Це ж завжди так буває: хтось бідує, а хтось на тій біді наживається...

Однак протягом останніх трьох років таких фактів більше відшукати не вдалося. (Ліпше б я погано шукала!) І на запитання, чи готова наша громада сьогодні, дійшовши до межі, почати активну боротьбу з алкогольізмом, практично всі з опитаних мною сказали: ні. До речі, Рух тверезості йшов пліч-о-пліч зі зростанням національної свідомості і навіть економічним зміцненням громад. Згадаймо хоча б передвоєнні роки. У 1939-му на Галичині найважливішою установою в кожному селі була читальня «Просвіти». Велася антиалкогольна пропаганда, і дійшло до того, що навіть на весіллях ставили хіба що одну пляшку або вивішували плакат: «Замість алкогольних напоїв — гроші на політв'язнів».

Ніби немає у нас сьогодні в'язнів совісті, та совість не стала громадянським прапором. І такий вигляд, що саме час розгортати боротьбу з алкогольізмом, що майже завжди означає ще й боротьбу за освіченість, потребу у високих духовних інтересах і, як наслідок, — економічне зростання. Звичайно, в цій боротьбі свій голос мають піднести письменники, науковці, звичайні вчителі та лікарі, що не втратили ще потреби служити народові. Та де ті відозви? Не чути пісень, які б умовляли: не пий до дна. Навпаки, відомих в Україні людей часто бачимо на екранах не з книжкою, а з бокалом. Кожному — і останньому пиякові, і ледь освіченому дідові, що вже пити і не годен, — зрозуміло, до чого призводять такі зразки — до надприбутків одних і згуби інших.

Залишається затягнути стару українську пісню, рефрен якої — цілковите благання:

Шинкарка швидко горілку носить.
— Коцатво п'яне! — регоче ніч.
— Не пийте, хлопці, — Вкраїна просить.
— Не пийте хлопці — проп'єте Січ.
А турок платить, шинкарка носить.
І лє горілки, і лє вина.
— Не пийте, діти, — Вкраїна просить,
— Не пийте, діти, я в вас одна...

Ірина ЄГОРОВА.
Львів.
Колаж Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Щороку безвісти пропадає близько 5 тисяч чоловік

Такі дані наводять у Міністерстві внутрішніх справ України. Майже щодня по радіо та телебаченню оголошують про зникнення людей. Справи про розшук міліція відкриває протягом п'яти днів. Як правило, через 10 днів більшість із них завершується успішно. Пошук, який триває понад рік, вважається таким, що затягнувся, шансів на добрий кінець тут небагато. Кореспондент «Голосу України» намагався з'ясувати, куди все ж таки зникають українці.

Узятися за цю тему спонукало одне електронне повідомлення. Воно надійшло на адресу редакції газети з Чернівців. Там уже більше місяця як пропав 21-річний місцевий житель Микола Зегрюк. 18 грудня хлопець, рушаючи з роботи додому, повідомив рідним, що викликатиме таксі. Однак удома юнака так і не діждалися. Його телефон досі поза зоною досяжності. До діла взялися не тільки правоохоронці, а й рідні та знайомі хлопця. Вони створили в Інтернеті групу, яка розпочала самотужки розплутувати цю історію.

На жаль, останнім часом такі повідомлення потрапляють на очі українців ледь не щодня. Нині ця проблема — найбільший головний біль для міліції. Адже пропадають молоді і старі, чоловіки і жінки. Вони ненадовго виходять з дому і не повертаються. На довгі роки їхні фотографії лягають у папки з написом «Зниклі безвісти».

— Розшук ведеться протягом 15 років, — коментує ситуацію столичний адвокат Іван Васильович. — Безвісти пропалоного розшукують органи внутрішніх справ та їх оперативні підрозділи у разі, коли є підстави вважати, що людина стала жертвою злочину або нещасного випадку (зникли під час катастроф, стихійного лиха, потонули, накрило лавиною, засипало снігом тощо) і трупів яких не було виявлено. Організація і функціонування системи розшуку регламентуються чинним законодавством та нормативними актами Міністерства внутрішніх справ України.

Зник у нікуди

Люди пропадають з різних причин. Досить часто вони стають жертвами злочину. Трагічних сюжетів — хоч відбавляй. Так, за інформацією луганських правоохоронців, нещодавно до чергової частини одного з районних відділів міліції звернулася з заявою місцева жителька Ірина. Вона повідомила, що напередодні пропав її 30-річний чоловік Ігор. Слідчо-оперативна група, яка виїхала за місцем мешкання заявниці, не виявила жодних слідів, які вказували б на кримінальний характер зникнення чоловіка. Пошукові заходи, на жаль, позитивних резуль-

татів не дали. Однак уже через тиждень заявниця знову прийшла до міліції. Цього разу вона розповіла правоохоронцям, нібито їй на мобільний телефон надійшло SMS-повідомлення, що тіло її чоловіка лежить у лісопосадці. Того ж дня співробітники карного розшуку були в районі, де міг бути труп Ігоря. Однак знайти тіло не вдалося. Зниклим зятем почав клопотатися і батько Ірини — Віктор. Йому на диво швидко вдалося знайти труп свого родича. Медична експертиза встановила причину смерті — задушення. Невдовзі Ірина розповіла, як насправді все було.

За її словами, того вечора чоловік прийшов додому з роботи, як завжди, напідпитку. Розпочалася сварка, в яку втрутився й Віктор. Між чоловіками зав'язалася бійка, в ході якої Ігор опинився на підлозі, а тесть схопив мотузку й задушив доччиного кривдника. Тіло зятя Віктор поклав до багажника свого автомобіля й вивіз далеко за межі міста, в лісопосадку. Зрештою, щоб остаточно не збожеволіти, Ірина вирішила скинути тягар з душі: прийти до міліції й повідомити, де знаходиться труп її вбитого чоловіка.

Однак трапляються й інші ситуації. Сьогодні чимало літніх людей доживають віку в самотності. Нерідко на вулиці з ними трапляється серцевий напад з летальним наслідком, і далеко не завжди ця особа має при собі документи. Тіло забирають у морг, а через деякий час родичі вдаряють на сполох.

У пошуках кращої долі

Та більшість із тих, хто пропадає безвісти, зовсім не жертви злочинців або нещасних випадків. Вони роблять це свідомо. Нещодавно львівські правоохоронці затримали повою. Коли її відвезли до приймальника-розподільника, то виявилось, що вона вже тривалий час у розшуку. 32-річна Любов, мешканка Волинської області, в листопаді 2007 року пішла з дому, покинувши чоловіка та двох дітей. Два роки її розшукували правоохоронці, а родичі вважали безвісти зниклою.

Як розповідають правоохоронці, останнім часом з власного бажання дедалі частіше пропадають заробітчани. Нерідко буває, що людина працює за кордоном і тривалий час не подає стурбованим родичам про себе жодних звісток. А коли за фактом зникнення відкривається розшукова справа, виявляється, що зниклий давно знайшов собі нову сім'ю. Такий випадок стався рік тому на заході України. Вийшов з дому і не повернувся батько трьох дітей. Працівники міліції об'їздили всі морги, лікарні, опитали всіх родичів, друзів та знайомих. Безрезультатно. А через рік знайшли чоловіка аж у Прибалтиці. Жив собі на квартирі з молодого коханкою, працював у комерційній структурі. Додому так і не повернувся.

Де діваються діти

— Проблема зниклих безвісти дітей завжди стоїть дуже гостро, — кажуть у службі розшуку дітей. — Для батьків це катастрофа. Причини втечі дітей з дому різні. Це може бути конфлікт у сім'ї, з учителями чи однокурсниками, пошук сенсу буття або й просто недбалість родини.

У 2008 році до чергової частини Богородухівського РВ ГУМВС України в Харківській області надійшло повідомлення про те, що в селищі Крисине пропала дворічна дівчинка. Згорьована мати сказала, що дитини не стало на світанку. Працівники міліції одразу ж узялися об'їжджати прилеглу територію і побачили в полі самотню дитину. Виявилось, вона просто заблукала.

Однак не завжди дітей знаходять живими і здоровими. Прикладом цього є випадок, що стався на Кіровоградщині. У райвідділ міліції повідомили, що зникла трирічна дитина. Пошуки велися вздовж берега річки Інгул. Через два дні тіло дівчинки знайшли за 3-4 кілометри від села на міліні.

Куди звертатися по допомогу

Якщо вас спіткало лихо, зник хтось із ваших родичів або

знайомих, слід пам'ятати кілька порад правоохоронців, як поводитися в подібних випадках, куди звертатися.

Коли людина пропала в місті, необхідно: обдзвонити чи обійти всіх знайомих та рідних, у котрих людина могла затриматися; зателефонувати до міської станції швидкої медичної допомоги і спитати, чи не доставлялася людина до лікарень; написати заяву до міліції, додати до неї останню за часом фотокартку, вказати особливі прикмети зниклого. Також бажано звернутися на телебачення, теж надавши фотокартку та опис зовнішності.

Коли людина пропала в сільській місцевості, треба діяти так само, але враховувати такі обставини: якщо поблизу населеного пункту є ліс, потрібно організувати кілька пошукових груп та прочісувати його, взявши з собою гучномовець і ліхтарі; якщо поруч є водойма і є вірогідність, що зниклий ходив купатися, слід викликати водолазів і перевірити акваторію.

Якщо людина пропала на відпочинку, заяву слід подавати до відділку міліції на території, де це сталося, а далі діяти, як при зникненні в місті.

Знайти людину нелегко, особливо коли надто пізно повідомляють. Копітка робота правоохоронців може тривати роками. Прискорити процес можуть приватні детективи. У газетах можна знайти оголошення, що рекламують послуги приватних бюро або сищиків-одинаків. На думку фахівців, це несправжні професіонали. Адже справжні себе не рекламують. Кореспондент «Голосу України», зателефонувавши до одного з таких детективів, дізнався: пошук зниклої людини коштуватиме близько 700 доларів. Половину суми слід заплатити одразу, решту — після закінчення роботи. При цьому він гарантує якість та оперативність.

Отож, надія помирає останньою?

Олександр ПЕКНИЙ.

Колаж
Олексія КУСТОВСЬКОГО.

КРИМІНАЛ

► УЖГОРОД

Вже не буде «лівої» горілки?

Працівники податкової міліції припинили діяльність підпільного алкогольного цеху у райцентрі Тячів. Незаконною діяльністю займалася місцева мешканка у власному будинку, — повідомили «Голосу України» в прес-службі Державної податкової адміністрації у Закарпатській області.

У хаті виявлено та вилучено 500 літрів прозорої рідини з характерним запахом спирту та 40 закупорених півлітрових пляшок, заповнених фальсифікатом. Вилучено також «обладнання» для виготовлення фальсифікованої горілки. Орієнтовна ж вартість вилучених товарно-матеріальних цінностей становить 20 тисяч грн.

Давно відомо, що в цьому районі немало ласих поповнити власну кишеню «домашнім» випуском лжетоварів на будь-які смаки і вподобання.

Василь НИТКА.

► КРИМ

Виявили віртуальне казино

Незаконний ігровий бізнес виявили в інтерактивному клубі в Євпаторії. Керівництво закладу переказувало гроші на поповнення рахунку віртуальної гри на комп'ютерах через електронний пристрій, розміщений у клубі. Це давало можливість у режимі реального часу обмінюватися даними з електронним сервером казино й одержувати виграш. За інформацією податкової міліції Євпаторії, описано й вилучено 16 моніторів, 15 системних блоків на суму 55 тисяч грн. і готівку, яку виявили на місці проведення розрахунків. Проводяться заходи щодо встановлення власника ігрового обладнання й організаторів протиправної діяльності.

За «металістами» полює відеокамера

Справжнім нещастям для міста стали крадіжки в Армянську каналізаційних люків, решіток зливової каналізації, труб поливальної системи, дорожніх знаків.

На початок року в населеному пункті не працювало 12 ліфтів. Відновлено тільки шість. «Переважно крадуть котушки. Викрадачі, здаючи їх на метал, отримують лише пару сотень гривень. Але місту завдають величезної шкоди. Адже тільки на проведення експертизи необхідно 12 тисяч гривень. А вартість відновлення системи управління — 60 тисяч. Якщо не буде вжито жорстких заходів, місто просто може залишитися без ліфтів», — зазначив міський голова Армянська Валентин Демидов. Тому міська влада як експеримент установила камеру спостереження в одному з пунктів приймання металу. Якщо експеримент виправдає себе, відеоспостереження організують і в інших пунктах приймання металобрухту.

Георгій ВЕРВЕС.

► ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

Міліціонер нафантазував п'яного водія

Інспектору дорожньо-патрульної служби ДАІ Дніпропетровського району доведеться відповідати за те, що він склав та видав завідомо неправдиві два протоколи про адміністративні правопорушення. А саме: буцімто громадянин М. керував транспортним засобом без документів, а крім того, за кермом він сидів у стані алкогольного сп'яніння. До вказаних документів сержант додав пояснення двох свідків, які начебто були присутні при тому, як «правопорушник» відмовлявся пройти медичний огляд. З'ясувалося, то були приятелі міліціонера, які й не здогадувалися про свою участь у цій оборудці, хоч «свідчення» підкріплювалися їхніми «підписами». **Як повідомили в прес-службі прокуратури області**, «фантазерові» загрожує позбавлення волі на строк від 5 до 10 років.

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

На бандитів — із пляшкою оцту

Смілива жінка допомогла знешкодити грабіжників магазину

...До закінчення зміни залишалося всього кілька хвилин, і Олена підбадьорливо кивнула Тимофію. Мовляв, зараз відпусти останніх відвідувачів і підємо додому. Її хлопець стояв віддалек у невеликому торговельному залі й чекав, коли Олена обслужить двох молодих людей. Судячи з усього, це були постійні клієнти, бо Олена називала їх на ім'я. Два Степани купили пляшку коньяку і, не виходячи на мороз, залишилися в тамбурі магазину про щось домовлятися. Олена вже готова була зачиняти двері, коли до торговельного залу увірвалися двоє кремезних чоловіків. На обличчях маски, зроблені із в'язаних шапок, в одного у руках — напів-

прозорий пакет із чимось темним. За контуром Олені здалося — револьвер. Принаймні щось, схоже на ствол, явно випирало із цelloфану. Розглядати було ніколи. Один з відвідувачів заходився люто розмахувати пакетом перед обличчям дівчини й кричати, як у кіно: «Це пограбування!», а другий відразу ж поліз через прилавок до каси. Олена, певна річ, злякалася, але відреагувала миттєво. Зі словами «Ти що, здурів?» вона лівою рукою вхопилася за пакет і вдарила ним об прилавок. «Зброя», як з'ясувалося, була порожньою пивною пляшкою, від удару розлетілася на шматки, порізавши дівчині руку. Але у правій руці продавщиці вже опинилася

пластмасова пляшка з оцтом. І Олена шосили вдарила нею нападника у лоб. Тут і Тимофій підоспів. Різким ривком за руку він кинув негідника на підлогу. Подільник, побачивши безславу поразку приятеля, миттєво вирішив ретируватися. Але на допомогу прийшли покупці з коньяком. Зловмисник, що налетів на двох Степанів, не зміг прорвати їх кордон, і був повалений.

Хлопці викликали міліцію й «швидку». Але не для Олени, а для одного з розбійників: падаючи, він пошкодив собі плече. Працівники охоронної фірми «Барс» і співробітники патрульно-постової служби міліції, що прибули по тривозі, затримали обох грабіжників.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Зловмисник не зміг прорвати кордон, і був повалений

ЕКОЛОГІЯ

Чи стане легше дихати від обізнаності

Відтепер на Запоріжжі кожен бажаючий може дізнатися, яким повітрям дихає він сам та країни. В області почала діяти перша черга системи інформування населення про стан навколишнього природного середовища.

Презентуючи новинку, голова ОДА Олександр Старух зазначив, що над створенням системи екомоніторингу в регіоні працювали близько двох десятиків років, поетапно втілюючи ідею в життя. Це дозволило ТОВ «Інститут регіонального розвитку екологічних досліджень» за три місяці підготувати пілотний проект, який пройшов випробування розробником, і представити громадськості один з його елементів.

Інформаційна система базуватиметься на даних 15 природоохоронних організацій, єдиного банку даних регіонального інформаційно-аналітичного центру моніторингу Державного управління охорони навколишнього середовища та інших суб'єктів, передусім профільного міністерства. Це будуть дані про стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ґрунтів, природно-заповідних зон, про поведінку з відходами, на основі яких можна спрогнозувати, як впливають надзвичайні ситуації на навколишнє середовище, а забруднення довкілля — на здоров'я населення, і приймати відповідні управлінські рішення.

Екомоніторинг, з огляду на високу техногенну навантаженість регіону, є доленосним для запоріжців. Однак реалізацію ідеї постійно стримували поєднання відомчих і приватновласницьких інтересів та відсутність державного фінансування. Тому в єдиний банк даних нині подається лише загальна картинка про стан довкілля без врахування «внеску» конкретних підприємств-забруднювачів, а обробка інформації здійснюється дідівськими методами. Адже система лазерних датчиків для обладнання екологічних постів, яка коштує близько 30 мільйонів гривень, поки що нездійсненна мрія.

Микола МАНЬКО.

Запорізька область.

Як жити, якщо Бог не дає смерті, а банк — вкладу?

ПРОБЛЕМА

Де ви, життєдайні відсотки?!

Я боюся повідомляти Зої Захаровій цю новину. А раптом вона знову опиниться в комі? Таке з нею сталося минулого літа, коли вона отримала пачку негативних відповідей на свої прохання. Утім, напевно, пані Зоя й сама дізналася про кримінальну справу, порушену стосовно службових осіб БАТ КБ «Надра», арешт майна обвинувачених та осіб, які несуть матеріальну відповідальність за їхні дії, на суму понад 500 мільйонів гривень. Цю інформацію днями поширили численні вітчизняні ЗМІ. А Зоя Захарова ретельно стежить за тим, якою ж буде подальша доля банку «Надра». Бо це і її доля.

Інвалід першої групи кам'янчанка Зоя Захарова 23 жовтня 2006 року довірила банку «Надра» 18 тисяч доларів США за курсом 5,06 гривні за долар. І ці гроші не її. Донька пані Зої мешкала в Москві. Коли хвора мати відмовилася їхати до неї жити, привезла цю суму, щоб на відсотки та могла забезпечити собі щоденне належне лікування, харчування та догляд. «Так я буду спокійніша за тебе», — пояснила донька. Мати довгий час була лежача, потім пересувалася в інвалідному візку, перенесла чотири інсульту, на щастя, має велику волю до життя, сильний дух. «Мене добре підлікували», — каже пані Зоя. Тепер у своїй квартирі вона ще може якось рухатися самостійно, а от на вулицю виходити не в змозі, в неї дуже порушена координація, тож жінка може будь-якої хвилини впасти. Не дай Боже, ще під колеса транспорту потрапить. Доводиться просити когось, щоб пішов до магазину, в аптеку. А для планових обстежень у лікарні мусить наймати таксі. Пані Зоя отримує щомісяця 780 гривень пенсії, а за її потреб у ліках ця сума катастрофічно мала, щоб вижити. Ось знову потрібно пройти курс лікування, що коштує не менш як три тисячі гривень... Відсотків з минулого року Захарова не отримує. Термін дії депозиту закінчився, поновити договір теж не дозволяють і вкладу не повертають. «Хто користується моїми грошми, чому я втрачаю відсотки?»

Челябінський «гриб»

У Кам'янці-Подільському Захарови опинилися після того, як сталося нещастя із главою сім'ї. Зоя Федорівна та її чоловік, інженер-конструктор, працювали на Уралі, в сумнозвісному Челябінську-40. «Там був перший Чорнобиль», — пояснює жінка тим, хто не знає. Взагалі, вона й народилася тут, у містечку Киштим. І досі не відає, чи може вже тепер розголошувати страшну історію свого каліцтва. Ще до 1993 року, хоч уже не було Радянського Союзу, її постійно возили підписувати папери про «мовчання». Тепер ніхто пенсіонерку не ціпає, але вона все-таки остерігається говорити вголос про те, що пережила.

...Дівчинці було 12 літ. Вересневий ранок вів її до школи, всюди чутно було духові оркестри. Ишов призов до лав Радянської Армії. Юні хлопці-челябінці раді були служити Батьківщині, Зоя захопленим поглядом проводжала своїх сусідів, які подорослішали на очах. А до них, на Урал, прибували новобранці з інших куточків країни. Про команду під номером 360, яка приїхала з Москви, дівчина дізналася вже коли розвалився Союз з газети «Труд». На безіменній залізничній платформі зупинився поїзд. Звідти на машинах солдатів повезли в казарми. Стояла тепла сонячна погода. Новобранці обживалися на новому місці. Помітили з вікон мальовничий лісок, що вже встиг пожовтіти. Раптом над деревами піднявся в небо темно-сірий клуб якогось дивного диму. А за ним гримнув оглушливий вибух, від якого посипалося скло у вікнах. Усі вискочили на вулицю. З неба падали чорні клапті, схожі на шматки згорілого паперу. Солдати ловили їх та розглядали. Потім, удруге за цей день, їх поведуть у лазню, видадуть нову одіж, а домашні чемодани сплять. Але так нічого й не пояснять: армія, тут виконують команди, а не ляпають язиком... Неповдалі місця, звідки вирвався в 57-му той «гриб», нині кладовище. На могильних табличках суціль імена дуже молодих людей... А цивільний народ, серед якого була й 12-річна Зоя, навіть до лазні ніхто не спрямував. Люди займалися своїми повсякденними справами, не відаючи, яка страшна біда розкинула чорні крила над їхнім життям.

З неба падали чорні клапті, схожі на шматки згорілого паперу. Солдати ловили їх та розглядали.

Медики беруться за голову: в жінки у крові стільки металів! Призначають чергове переливання крові, дивуються, як вона ще живе. З дитинства і до 1963-го перебувала в забрудненій зоні. Таємницю так званого «східноуральського сліду» спецслужби СРСР схова

Від непослуху... сивіють

Медики беруться за голову: в жінки у крові стільки металів! Призначають чергове переливання крові, дивуються,

Ще до 1993 року, хоч уже не було Радянського Союзу, її постійно возили підписувати папери про «мовчання».

вали в сейфи, щоб народ ніколи не довідався, яким випробуванням його піддає «рідна» комуністична влада. Ніби за гіркою іронією, Зоя працювати прийшла на цей само завод, який став для неї та сотень тисяч людей повільним убивцею. Була економістом у відділі комплектації. Її друга половинка ходила поруч, на цьому ж заводі «Маяк, «поштова скринька №18», де на землі й під землею тисячі людей виробляли ядерну зброю. У 63-му чоловік опромінився. Порадили виїхати з Уралу на якусь екологічно чисту територію. За домовленістю між міністерствами конструктора Захарова перекинули на Поділля, де жив чоловіків батько. У місті Кам'янці-Подільському саме будували завод «Електроприлад», який теж кодувався «поштовою скринькою». Перед виїздом з Уралу із Захарових взяли підписку, щоб «ні-ні»...

— У вісімдесят шостому, коли рвонув Чорнобиль, — оповідає пані Зоя, — ми перші миттєво відреагували. У вісімдесят сьомому на довгі роки мене прикувало до ліжка. Ні місцеві, ні київські лікарі не могли зрозуміти, що твориться з нашою кров'ю, м'язовою системою, а ми, хоч і знали, говорити не сміли. До того ж такими нас ще й виховали. Раз у житті я посміла заперечити керівнику, коли той хотів побачити вищий відсоток виконання плану, бо його подавали на нагородження орденом. Сказала, що налягувати цифри не буду. Почула погрозу. Було 31 грудня, поруч гралася п'ятирічна донька, яку я мусила взяти з собою на роботу. Додому дісталися з дитиною пізно вночі. Знявши шапку, почула вражений вигук чоловіка: «Що з тобою?». Я посивіла

до останньої волосинки. Чоловіка не стало в 1993 році. Зоя Федорівна має доньку, сина, та в дитєй своє життя. От і відчуває, як осиротіла без половинки, з якою пов'язувало не тільки щастя, розуміння, а й велике нерозголошуване горе. Як багато її ровесників, могла гордо вважати себе дитиною Перемоги, адже народилася 1945-го. Але вийшло навпаки: стала вона дитиною поразки. Бо народ, який подолав страшного фашистського звіра, виявився зовсім не переможцем. Правителі держави повсякчас робили його заручником своєї політики, амбіцій. Як боліло її серце, коли дивилася по телевізору першотравневу демонстрацію 86-го в Києві! Наче себе малу, одурену владарями, побачила...

У Зої Федорівни такий характер: ніколи ні в кого нічого не просить. Захаровим радили: вам в Україні мають надати такий статус і пільги, як чорнобильцям. У нас тут і своїх вистачає — відповіли їй в якомусь кабінеті. Щоправда, в Кам'янці-Подільському, котрий став другою батьківщиною, в неї є право на безкоштовну реабілітацію в соціальному центрі «Довголіття».

— У Росії, я, постраждала від техногенної аварії на російській території, зовсім нікому не потрібна, — пояснює Зоя Федорівна. — Я читала, як безрезультатно борються за свої права ті, хто був в епіцентрі вибуху і вижив. Тому покладаюся лише на себе. Хотіла жити на свої гроші — не дали й цього. Коли почалися проблеми з виплатою, звернулася до Президента Юшенка — лист переслали в Національний банк. Звідти відповіли роз'ясненням кількох статей законодавства про банківську діяльність. Хіба я їх про це просила? Чому я повинна вимоловляти своє? Мені вдалося повернути лише 10 тисяч гривень, а потім ще кілька місяців отримувала по тисячі. Тепер і цього немає. Обіцяли почати виплати для вкладників «Надра» через «Родовід-Банк» уже з першого лютого. Та досі не відбулося навіть реєстрації. Я вже й доньці боюся зізнатися, як я вплила. А як і за що мені жити далі? Бог не дає смерті, чи ж я винна в цьому?

Віра ШПИЛЬОВА.

ЖИТОМИРСЬКИЙ ЗАГІН ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ПОВІДОМЛЯЄ:

На кордоні з'явилася «Тайга»

Північне регіональне управління Державної прикордонної служби України отримало два снігоходи «Тайга». Використовуватиме його відділ «Іванків» Житомирського загону. Саме тут така техніка особливо необхідна, адже йдеться про охорону кордону по периметру 30-кілометрової зони відчуження Чорнобильської АЕС. Випробувавши нову техніку, прикордонники вже встигли переконатися: в умовах нинішньої снігової зими стежити за порядком на кордоні зі снігоходом значно краще.

За минулий рік у ході реалізації проектів міжнародної технічної допомоги Північне регіональне управління отримало 13 одиниць сучасної техніки, у тому числі чотири мобільні тепловізійні комплекси і 36 переносних приладів тепловізійного спостереження. А цього року охоронцям північного рубежу мають іще надійти 8 автомобілів «Нива-Шевроле» та «Патріот», мікроавтобус, а також катер «В'язь» — для патрулювання на воді.

Фото надане прес-службою Північного регіонального управління Держприкордонслужби України.

Приїхали заради штампа в паспорті

Днями прикордонники Житомирського загону висадили з поїзда Санкт-Петербург—Кишинів тринадцять громадян Узбекистану, Казахстану, Таджикистану та Азербайджану.

Під час оформлення в пункті пропуску «Виступовичі» з'ясувалося, що ці люди не можуть пояснити, куди й чому прямують, тому їм було відмовлено у в'їзді в Україну, і через кілька годин їх повернули в Білорусь поїздом Кишинів—Санкт-Петербург. Звичайно, прикордонникам справжня мета їхньої поїздки добре відома. Для трудових мігрантів це найпростіший спосіб продовжити строк перебування в Росії: треба виїхати за її межі, отримати відмітку в паспорті, а потім повернутися до РФ і зареєструватися знову. Для прикордонників Північного регіонального управління Держприкордонслужби України, які охороняють кордон із Білоруссю, це одна з головних проблем у роботі: за минулий рік у в'їзді в Україну вони відмовили 2135 громадянам Узбекистану, 738 — Таджикистану, 511 — Азербайджану, 301 — Вірменії, 141 — Киргизстану. Вихідними кількості осіб, які намагаються пересікти державний кордон України лише заради відмітки в паспорті, інколи сягає 70.

Олексій КАВУН.

ОГЛОШЕНИЯ

Сьогодні в Україні трохи потеплішає, однак буде хмарно, часом сніг, мокрий сніг, на півдні та сході — подекуди з дощем. На дорогах ожеледиця. Вітер східний, південно-східний, 7—12 м/с, на півдні та сході окремі пориви 15—20 м/с. Температура у західних регіонах вночі — 11-16°, вдень — 4-9° морозу, у північних та на Закарпатті вночі 7-12°, вдень — 1-6° морозу. На решті території стовпчик термометра вночі покаже 2-7° нижче нуля, вдень — від 3° морозу до 2° тепла, у Приазов'ї та Криму протягом доби — від 1° морозу до 4° тепла.

■ **1648.** Богдана Хмельницького обрано гетьманом Війська Запорозького. ■ **1795.** Царським указом турецький порт Хаджи-Бей перейменовано на Одесу. ■ **1895.** У США народився новий вид спорту — баскетбол. ■ **1904.** Прийняв свій останній бій з японською ескадрою крейсер "Варяг". ■ **1918.** Брест-Литовська угода Центральної Ради з державами німецько-австрійського блоку. ■ **1929.** У Києві зафіксовано 32 градуси морозу — найнижчу температуру за весь час спостережень. ■ **1969.** Перший політ американського широкофюзеляжного пасажирського літака "Боїнг-747". ■ **1990.** Зареєстровано Народний рух України.

Турнірна хроніка

Фехтування. Орлеан (Франція). 1-й етап Гран-прі з фехтування на шаблях. Жінки. Фінал. **Ольга Харлан (Україна) — Маріель Загуніс (США). 15:13.**
Теніс. Харків. Кубок Федерації в першій Світовій групі. **Україна — Італія. 1:4. 6 лютого.** Олена Бондаренко — Франческа Ск'явоне. 6:1. 6:4. Катерина Бондаренко — Флавія Пенетта. 5:7. 3:6. **7 лютого.** Олена Бондаренко — Пенетта. 5:7. 6:7 (3:7). Катерина Бондаренко — Ск'явоне. 6:2, 1:6, 1:6. **Пари.** Марія Коритцева/Вікторія Кутузова — Сара Феррані/Роберта Вінчі. 1:6. 3:6.

Збірна України поступилася чемпіонкам світу в упертій боротьбі, зарекомендувавши себе командою бойовою. І, сподіватимемося, що її здвінки перемоги ще попереду.

Футбол. Дирекція Прем'єр-ліги затвердила дати проведення та час початку матчів 18-го туру чемпіонату України відносно базового дня туру.

27 лютого (субота). «Закарпаття» — «Металург» (Донецьк — 13.00). «Карпати» — «Металіст» (15.00). «Динамо» — «Кривбас» (15.00). «Металург» (Запоріжжя) — «Іллічівець» (17.00).

28 лютого (неділя). «Чорноморець» — «Таврія» (13.00). «Оболонь» — «Арсенал» (13.00). «Шахтар» — «Ворскла» (15.00). «Дніпро» — «Зоря» (16.00).

Хокей. Відкритий чемпіонат Білорусі. Екстраліга. 5 лютого. «Керамін» (Мінськ) — «Динамо-Юніорс» (Рига). 4:3 от. «Шахтар» (Солігорськ) — «Металургс» (Лієпая). 1:3. «Гомель» — «Хімволокно» (Могилів). 1:2. «Шинник» (Бобруйськ) — «Німан» (Гродно). 0:4. «Металург» (Жлобин) — «Брест». 1:2 от. «Сокіл» (Київ) — «Юність» (Мінськ). 2:9 (0:2, 1:2, 1:5). 7 лютого. «Сокіл» — «Хімволокно». 1:3.(1:1, 0:2, 0:0). «Шинник» — «Брест». 4:3 б. «Металург» — «Німан». 4:3 б. «Юність» — «Шахтар». 3:4 б. «Юність» — 123 очка, «Шахтар» — 99, «Сокіл», «Гомель» — по 95, «Хімволокно» — 86, «Керамін», «Німан» — по 76, «Вітебськ» — 69, «Металург» — 68, «Металургс» — 55, «Динамо-Юніорс» — 45, «Брест» — 41, «Шинник» — 35, «Хімік-СКА» — 30.

Легка атлетика. Російська рекордсменка світу Олена Ісінбаєва візьме участь у традиційному турнірі «Зірки жердини» у Донецьку. Про це олімпійська чемпіонка заявила після завершення змагань «Русская зима-2010» у Москві. «6 березня буду в Донецьку. Змагання стане для мене єдиним стартом перед чемпіонатом світу. Намагатимуся виступити добре. Але прогнозувати дуже складно. Можливо, буде трішки простіше, бо це вже другий турнір цього року. Тому почуватимуся трохи впевненішою. Маю ще майже місяць для підготовки», — сказала спортсменка, яка живе і тренується саме у Донецьку.

Ісінбаєва також додала, що виступає на «Зірках жердини», починаючи з 2004 року, і щоразу встановлює світовий рекорд. За її словами, донецький палац спорту — улюблений манеж для неї.

Армада вишикувалася перед стартом

Футбол. Варшава (Польща). Минулої неділі у польській столиці відбулося жеребкування кваліфікації до Євро-2012.

— Наші країни довго йшли до проведення цього турніру. Це великий престиж для держав, а для мене велика честь брати участь у жеребкуванні, — сказав на церемонії легендарний український форвард Олег Блохін.

Учасники розподілені на дев'ять груп: шість складаються з шести команд і ще три групи — з п'яти збірних. До фінальної частини Євро-2012 вже потрапили збірні України та Польщі (господарі фінальної частини), а ще вийдуть переможці груп і команда, яка посідає друге місце та матиме найкращі показники. У листопаді 2011 року відбудеться плей-оф Євро-2012: чотири путівки до фінального турніру розіграють вісім команд, котрі посіли другі місця у своїх групах.

Фото з сайту УЄФА.

Нагадаємо, що відбірний цикл стартує у вересні нинішнього року. Календарі у групах складуть пізніше, після консультацій між суперниками. А поки що до вашої уваги склад груп.

Група А. Німеччина, Туреччина, Австрія, Бельгія, Казахстан, Азербайджан.

Група В. Росія, Словаччина, Ірландія, Македонія, Вірменія, Андорра.

Група С. Італія, Сербія, Північна Ірландія, Словенія, Естонія, Фарерські острови.

Група D. Франція, Румунія, Боснія і Герцеговина, Білорусь, Албанія, Люксембург.

Група Е. Нідерланди, Швеція, Фінляндія, Угорщина, Молдова, Сан-Маріно.

Група F. Хорватія, Греція, Ізраїль, Латвія, Грузія, Мальта.

Група G. Англія, Швейцарія, Болгарія, Уельс, Чорногорія.

Група H. Португалія, Данія, Норвегія, Кіпр, Ісландія.

Група I. Іспанія, Чехія, Шотландія, Литва, Ліхтенштейн.

На знімку: українські учасники церемонії жеребкування Андрій Шевченко та Олег Блохін.

Підготовка без перепочинку

Футбол. Донецький «Шахтар», перебуваючи в Іспанії, веде напружену підготовку до матчів Ліги Європи проти лондонського «Фулгема». Наш клуб і в турнірі виступа, і контрольні матчі встигає провести.

Марбелья. «Копа дель Сол», груповий раунд, 2-й тур. **Блакитна група.** «Кальмар» (Швеція) — «Мольде» (Норвегія). 6:4. **«Копенгаген» (Данія) — «Шахтар» (Україна, Донецьк). 1:1.** Голи: Вінгор, 8, Левандовський, 38.

«Копенгаген»: Віланд, Поспех, Антонссон, Лаурсен (Йоргенсен, 75), Вендт, Гатчінсон, Квіст, Неррегор (Алмейда, 80), Вінгор, Гронк'яр (Крістенсен, 85), Ндой (Делани, 90+1). **Тренер** — Столе Сольбаккен

«Шахтар»: Худжамов, Срнa, Кучер, Ракицький, Шевчук (Кобін, 80), Дуляй (Гай, 68), Левандовський (Кравченко, 63), Ілсіньо, Жадсон (Вілліан, 46), Коста, Адріано (Гладкий, 63). **Тренер** — Мірча Луческу.

Вилучено Ілсіньо, 71. **Рефері** — Ларс Крістофферсен (Данія)

5 лютого. Стадіон «Спортивного союзу Марбельї». Сонячно. 200 глядачів. 18 градусів.

Червона група. «Русенборг» (Норвегія) — ЦСКА (Росія). 1:4. «Ельфсборг» (Швеція) — «Оденсе» (Данія). 0:2. ЦСКА, «Оденсе» — по 6 очок, «Ельфсборг», «Русенборг» — по 0.

Контрольний матч. **«Шахтар» (Донецьк) — «Спарта» (Чехія, Прага). 3:0.** Голи: Полянський, 12, Жадсон, 59 (п), Кравченко, 68

«Шахтар»: Вірт (П'ятов, 46), Леонардо, Чижов (Гюбшман, 57), Іщенко, Кобін, Полянський (Гай, 57, Ракицький, 86), Кравченко, Фернандіньо, Жадсон, Фомін, Агахова (Гладкий, 65).

На знімку: момент матчу «гірників» проти «Спарти».
Фото з сайту ФК «Шахтар».

Лише результати

Баскетбол. Чемпіонат країни. Суперліга. 6 лютого. «Політехніка-Галичина» (Львів) — «Феро-ЗНТУ» (Запоріжжя). 63:96 (23:22, 15:23, 10:25, 15:26). «Будівельник» (Київ) — «Миколаїв». 96:88 (19:22, 29:20, 26:22, 22:24). «Азовмаш» (Маріуполь) — «Грифони» (Сімферополь). 95:59 (27:8, 27:13, 23:25, 18:13). «Дніпро» (Дніпропетровськ) — «Хімік» (Южний). 97:81 (29:19, 24:26, 22:16, 22:20). «Пульсар» (Рівне) — «Говерла» 71:84 (15:26, 21:13, 16:27, 19:18). «Одеса» — «Дніпро-Азот» (Дніпродзержинськ). 75:61 (20:18, 14:11, 18:22, 25:13). «Кривбасбаскет» (Кривий Ріг) — «Київ». 67:59 (13:17, 20:10, 19:16, 15:16).

«Будівельник» — 14 перемог, «Феро-ЗНТУ» — 13, «Кривбасбаскет» — 12, «Київ», «Одеса» — по 10, «Азовмаш», «Хімік» — по 8, «Політехніка-Галичина», «Дніпро» — по 7, «Говерла» — 6, «Миколаїв» — 4, «Дніпро-Азот», «Пульсар» — по 2, «Грифони» — 0.

На знімку: атакує один із лідерів «Ферро-ЗНТУ» Чарльз Томас.

Фото Євгена КРАВСА.

Дали школу «академікам»

Футбол. Фаро (Іспанія). Контрольний матч. **«Динамо» (Київ) — Академія Гленна Годдла. 5:0.** Голи: Єременко, 1 (п), Зозуля, 8 (п), Гармаш, 40, Кравець, 57, Нінкович, 65. **«Динамо»:** Шовковський (Богущ, 30, Бойко, 60), Бетао (Гусев, 46), Хачериді, Михайлик (Алмейда, 46), Несмачний (Маграо, 46), Петров (Мілевський, 46, Зозуля, 79), Єременко (Бетао, 75), Ель Каддурі (Нінкович, 46), Гармаш (Вукоєвич, 46), Калитвинцев (Ярмоленко, 46), Зозуля (Кравець, 46).

Анонсований раніше матч з віце-чемпіоном Ірландії «Шамрок Рovers» не відбувся через відмову ірландців. Щоб не порушувати графік контрольних матчів, організатори збору оперативно підшукали іншого спаринг-партнера і чемпіони України зіграли з вихованцями Академії Гленна Годдла.

Про цей заклад, либонь, мало хто чув. Легенда англійського футболу Гленн Годдл заснував Академію в червні 2008 року. Таким чином він вирішив увічнити пам'ять про свого брата Карла, котрий колись грав за «Тоттенгем» і помер у віці сорока років. Отже, до Академії були відібрані 25 талановитих англійських футболістів. Репутація організації стрімко зростала, тому на південь Іспанії, де вона отаборилася, почали прибувати хлопці з усього світу.

Пан Годдл разом зі своїми помічниками ставлять собі мету надати молодим футболістам, які не змогли заграти в професіональних командах з першого разу, другий шанс закріпитися в дорослому футболі. За словами Гленна Годдла, «занадто рано у 18 років приймати остаточне рішення про долю футболіста». Надалі випускники Академії, хлопці 22—23 років, продовжують свої виступи в клубах, котрі представляють другі-треті дивізіони Англії та Іспанії.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.
Редакція: Леонід БРОВЧЕНКО, Анаtolій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛІЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДА.

Головний редактор Анаtolій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

© Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2010 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк: ТОВ «Медіа-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 Зам. 16207

Макет, верстка — редакція газети «Голос України» 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ **ТЕЛЕФОНИ:**
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

